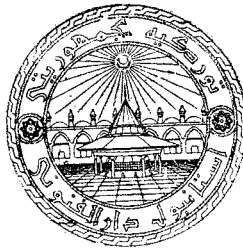

دار الفنون الکتابیات و کتب و کتب و کتب

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

آگستوس - ۱۹۲۸

نہزادہ بائی اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۸

اخلاقى حكملاڤ آفاقى قىمىتى

برمىلانك تپمىنىنى تامين ايدن هر شىئە ، كلكەنك اك عمومى معناسىلە «اي ، نعمت» دىمك ممكەن اولدىقىندىن (افساندە اولامىلىق تىخلىق ، سوكرامەس زەھنى واجتەامى تىخلىق تىقابىل ايدىن مىلانلارك تىنوعنە بىنا) غايە «و نعمت» مقولەلرىدە كىشىدەر . بولىلەجە ، فىزىقى مواددىن انسانە غذا خىدمىتى كورە بىلەنلەر بىر قىمەت قازانىلەر وانسان اىچون بىر «نعمت» اولور؛ تپىلى ويا صنئى منظرلەر ميانىندە افسانە بىدىلى دىدىكىمىز صاف سونجى تامين ايدە بىلەنلەردە بىر قىمەت ا كىتساب ايدىرلەر ، بولۇردە بىر «نعمت» دىرلەر . فقط بولۇن نەجىقار؟ بورادە بعضى عضوى وروچى حالاتك مشاهدە وتىدىقىندىن باشقە برشى وارمىدەر؟ افسان شىرابى ويا شىكرى ، مىتافىر سىدارلارن زىادە آھىلىكار دىدىكىمىز سوز ، طبق فلان كىمىوى مادەنك دىكىرىلە بىرلىشمەكە اولان استىدادى كې . خەد ذاتىدە اشىايە مىتافوت قىمەتلەر عطف اىتمك اىچون لازم كان اسامى بوواقعەدە ناسىل بولالم؟ واقعەدە موجود ، فردى وكچىلى تىرجىلىلرى اظهار ايدىن تىقىر حەكمەلەردىن حركەت ايدەرك حەققا وماھىتىلرى اعتبارىلە بعضى شائىتلك ويا بعضى حركەت طىرلرلىنك دىكىرلەردىن قىمەتلى اولدىقىنى تىسدىق ايدەن آفاقى حەكمەلەر ناسىل وارالم؟ مادامك اخلاق ، خىروشرىك ، طوغىرو ياشاشك علمىدەر ، دىمك كە بواسىتلا ممكەن اولدىقىنى ادعا ايدىيور . دىكىر بىراقادە ايلە ، بر حەقىقەت ، فلان ويا فلان كىمەسە اونى واقعەدە طانىماسە بىلە ، ىنە دوغىرودر ، هر كىسك اونى طانىماسى واجبدر ، چونكە اثبات اولونابىلىر . عىنى صورتە حق ومىشروع اولدىقلىرى اثباتە مقتدر اولدىقلىرى جەھتەلەر كىس طرفىدن طانىماسى واجب اولان اخلاقى قىمەتلەر ، بر اخلاقى حەقىقەت وارمىدەر؟ زەھرى اىچن سوقراطك طوق دوموزە فائىقى ستوارت مىلك ويا سوقراطك كىنى بر تىرجىلىندىن باشقا برشى افادە ايدەرمى؟

I

بو سوئالە بوكونىكى اجتەامىلىق فىلسوفلەر اورىژىنال اولدىقىنى قدر جاذب بر سادەلىكى حائز بر صورت حل كوستىيورلەر . اونلەر نظراً جمعىت ويا لكىز جمعىت معنالى خاصىلە قىمەتلەر عىنى بر نوع آفاقى موجودى حائز اولان قىمەتلەر مبدەيدەر : زىرا جمعىت ، تربىيە ايلە ، افكار

عمومیه ایله، مثاللر کؤستره لرک، ایجابنده مادی زجرا یله و، دهالنجه بر صورتده، فردلرک وجدانی معشری وجدان ایله قایناشدیر اراق فرده «باصما قالیب» حکم‌لری جبراً قبول ایتدیر لر . بو حکم‌لر یکدیگر ندن باشقا باشقادر لر، چوق دفعه متضاددر لر، جمعیتک ترجیح‌لرینی افاده ایده لر لر؛ بو حکم‌لر فرددن مقدمدر لر، فرددن صوکراده یاشایه جقلدر لر، ترجانی اولدقلری اجتماعی محیط کبی هر جهتدن فردی آشار لر . بو اجتماعی محیطک اعجازکار سلطه‌سی، فردک کیله قابل قیاس اولمایان قوتی فرده حاکمدر . بو صورتله اخلاق قانونلری انسان ایچون بسیط واقع‌لردن عبارت دکلددر لر، اونلر حقاً، مطلق مکلفیتلر اولار ق کندیلرینی بشره جبری بر صورتده قبول ایتدیر لر لر. مع مافیه، بو طرز ایضاح سایه‌سنده اخلاق قانونلری اسرارلی بروصنی آرتق حائز دکلددر لر، طبیعتک عمومی چرچیوه‌سنه داخلدر لر، عالمک کوزینه شاییتک یکی برمقوله‌سی اولار ق کوزو کور لر .

کیمسه انکار ایده مزکه اخلاقی حکم‌لر تاریخک آقینتیسنده انکشاف ایتش اولدقلر ندن بر معناده و کینش بر مقیاسده اجتماعی حادثه‌لردر . بالذات بز، انسانک ماهیه اجتماعی بر مخلوق اولدیغنی و بناء علیه انسانده واقع اولان هر شئیک اجتماعی برشکلکی وصفه‌لری بولندیغنی اثبات ایتکه تشبث ایتدک . شونی‌ده تسلیم ایده جدر : اخلاقی حکم‌لر اکثریا وانسانلرک چوغنده حیات حقنده دوعروودن دوعرویه ویرلش حکم‌لر طرزنده اولمقدن زیاده اجتماعی برشکلده، غرضه، باطل اعتقاد و عادتلر صورتلرنده اجرای تأثیر ایده لر لر و کندیلرینی قبول ایتدیر لر لر . فقط اخلاقی حکم‌لرک محق و مشروع کوزو که‌سی ده عینی طرزده میدره؛ بومسئله فرد ایله جمعیتک مناسباتی مسئله‌سنک، دها صریح اولار ق، عقل ایله جمعیتک مناسباتی مسئله‌سنک بر شکل مخصوصیدر . زیرا انسانکی متفکر، ذی شعور و جانلی یاپان عناصر اونکی اجتماعی بر مخلوق یاپان عناصردن دها قدیم و دهسا دیریندر، بالذات جمعیتک کوکی بو عقلی و حیاتی عناصرده در . علمی حکم‌لریمزک آفاقیلکی کبی اخلاقی حکم‌لریمزک قیمتی اجتماعی رأیلرک اتفاقی ویا اجتماعی اراده اوزرینه تأسیس ایلهمک؛ احتمال، بر نتیجه و بر علامتی بر ایضاح و بر علت رینه قویق و بویله جه کندینی بر دور باطل ایچنده حبس ایتمکدر . محض بیلکی صفحه‌سندن هر حقیقتک کندینی دوعرو و بی طرف ذهنلره قبول ایتدیرمکه حقاً مقتدر اولدیغنی تماماً واضح بر کیفیتدر : لکن بونک بویله اولماسی بالخاصه حقیقتک دوعرو اولماسنددر، یوقسه حقیقتک دوعرو و بی بوتاوقدن عبارت دکلددر؛ حقیقی اجتماعی اتفاقه ارجاع ایتک ایسته مک اونک بوتاوقدن مقدم و بوتاوقک مروجی

اولدینفی، یاخود بواثفاقدن نشأت ایله‌مک شویله دورسون، اونی، زمان ایله یاواش یاواش تحقیق ایتدیردیکنی انکار ایتک دیمکدر. غالبه‌ی، حق یالکیز باشنه کندی فکرلرینه طرفدار اولدینی وقت بیله حقی ایدی. بوفکرلرک (یاواش یاواش بوتون ذهنلری فتح ایله‌مسی تأمین ایدن) خصوصیتی اوفکرلرده مندیج وکائن عد ایله‌مه‌مک ممکنیدر؟ شبهه یوق که اخلاقیلیق موضوع بحث اولونجه التباس، یاخود دور باطل عینیدر [۱]: زیرا اگر اخلاقی حکم‌لر آنجق معشری وجدان طرفدن افاده اولندقلری تقدیرده قیمتی حائر ایسه‌لر «معشری وجدانه اطاعت ایتک لازم کلدیکی ومعشری وجدانک قیمت‌لرک منبئی اولدینی» حکمی‌ده، اجتماعیاتجیلر نظرنده جمعیتک جبراً قبول ایتدیردیک برحکم‌میدر؟ ایله کوزوکه‌یور، زیرابومسئله آنجق فیلسوفک تنقیدی تأملی مواجهه‌سند موضوع‌ده، متفکر بوسوزده اجتماعی زجره قارشنی توجه ایده‌لرک اونی مشروع کویستن سبیلری آراشیرمغه قالدقار. بوندن بویله قیمت حکم‌لرینک قیمتنی ضرورمقدن قاچینمق ممکن دکدر. شوده وار: قیمت حکم‌لرینک اصلی ویکانه منبعی اولدینی ادعا اولونان جمعیت بو حکم‌لری دائماً کندندن باشقه الهلرک اراده‌سی، فلسفی سبب ویا طبیعت کی برتمل اوزرینه قورمق ادعاسنده بولونمشدر. نظری حقیقت ایچون اولدینی کی بوراده‌ده بشری اخلاقی‌لرک اکثریا قهرمانلری و شهیدلری سایه‌سند، زمانلرنده طامخنده اولان مفکوره‌دن یوکسک برمفکوره‌نی سزمش و دورلرینی اوکا یاواش یاواش اهتدا ایتدیرمش اولان بعضی بویوک روحلرک تشبیه ایله ترقی ایتمش اولدینی تسلیم ایله‌مک لازمدر.

بویله‌جه اجتماعیاته کوره اخلاق تلقیسی آنجق اخلاقک نوعاً قاتیلاشمش، اعتراض کویورمن ویا عنعنوی قاعده‌هالنه کیرمش قسمنه تطبیق اولونابیلرکی کوزو کویور؛ احتمال بوقلای، کوزلریز اوکنده ویا طمنزده متمادیاً دکیشمکده و یوغورولمقده اولان جانلی وسیال افکار اخلاقیه‌نک موجودیتی انکار ایتک دکسه بیله اونلری کولکده برافقه محکومدر. افکار اخلاقیه‌نک بوقسمندده بر اجتماعی حادثه کوروله‌بیلر، فقط آنجق شو معناده: بواخلاقی

(۱) اخلاق و علم حقنده میدان چقان مسئله‌لرک مماثلته دائر لالاندک قیسه فقط وفکر جانلاندیران شو مقاله سنه مراجعت: *Du parallélisme formel des sciences normatives* (مه‌تافیزیک و اخلاق مجموعه‌سی، ۱۹۱۱). حقیقته موسیو لالاند Lalande حقیقی ذهنلرک اتفاقه استناد ایتدیریور کبیر، لکن اوکا کوره واقعه موجود برعمومیت دکل بلکه بواجاع و اتفاق یاراتقی قابلیتی موضوع اولدیفندن یته، صوک تحلیلده، بوقابلیتی فکرک ویا دوغرو حکمک خارجی دکل ذاتی بروصنی عد ایتک لازم کی کوزو کویور.

جریاندر نامحدود تأمل لک، مناقشه لک، وسوسه لک، قرار لک بر کتله حالنده طوپلانمانسندن عبارتدر، فقط بواجزای مرکه نك مشحص ماهیتنی بز، کرک کندی وجدانمزده، کرک اطرافنزه دوعروندن دوعرویه مشاهده ایله مکده بز. وایشته بوندن دولاییدر که، حتی ماضی موضوع بحث اولدینی زمان بیله، اجتماعیاتخیلر اخلاقی تلقیلرک تکاملنی آنجق اجتماعی شکل لک تحولیله متضایف اوله رق حکابه ویا ترسیم ایده بیلیرلر؛ هیچ اولمازسه بوکونه قدر بوتکاملک اصلی متانیزمه سنی ویا تکوینی ایضاحه تشبث ایتهمش لردر. شونی فرض ایله مک جائزدر: اگر اجتماعیاتخیلر، بوتشبنده بولونورسه لر خصوصی تشبثلرینی ویا تجربلرینی تألیف ایده رک ویا مبادله ایله رک یکدیگرکی اوزرینه تأثیر وعکس تأثیر حالنده اولان فردی وجدانلرک «تحت الزمین» فعالیتنی حذف ایله مک مقتدر اولامایا حقلردر.

بو خصوصی و مشخص احواله خارجدن باقان عالم ایچون دکله بیله فعالیت حاله کچمک اوزره بولنان انسان نظرند معطاً بر معیشت قاعده سی، (شبهه سز غیر قابل اجتناب بروهم نتیجه سی اولارق) مشترک اراده دن دهاباشقه برشی اوزرینه مؤسس کوزو کور: بواساس معاصر لرمزدن هنوز بر جوخی ایچون الهی بر قانوندر، فقط دائماً بر درجه یه قدرده فعلک، طرز حرکتک ماهیتدر.

دها فضله سی وار: هر قیمت حکمک بر اجتماعی حکم اولدینی بر آن ایچون قبول ایده لم: ایچنده حصوله کلیدی محیطک شرائطیله او حکمی ایضاح ایله مک عالمک وظیفه سیدر. ایدنی عالم، اوقیمت حکمک حتی کچیجی بروضعیته کوره اضافی وافی افاد ایدن جمعیه مخصوص اولدینی کشف ایله بیله بواضافت ایکی باشقه باشقه معناده آکلاشیلا بیلیر کی کوزو کور: یاو اضافت جمعیت حالتک بر بسیط اثریدر: برمودا ویا تالی ماهیتده لسان خصوصیتی کی. اوزمان، جمعیت ایچون اساسی اهمیت حائز، پک فائده لی، جمعیتک محافظه سی ایچون حسن تأثیرده بولونویور عدا اولونا ما ز: باشقه بر ساحده بر خطا ویا بروهم بوصورتله ایضاح اولونور، اونک وجوده کله میسی، شایان آرزو اولسه بیله عدم وقوعنک امکانسز اولدینی کوستریلیر. یاخود، بالعکس، وافی بر دیگر طرزده ده ایضاح نمکندر. بوخطا ویا وهم اولماسه ییدی جمعیتک دوام ایده میه جکی، یاخود، هیچ اولمازسه اونک جمعیتک بنیه سی، حیاتی آموزجفی، اشیا حقنده کی تلقی سنی ادامه وحق انکشاف ایتدیر مک خدمت ایله دیکی و بویله جه اوجمیت ایچون بر احتیاجه تقابل ایله دیکی، اوکا فائده لی اولدینی، اونک ایچون ساده بر واقعه دکل نعمت تشکیلی ایله دیکی کوستریلیر. فقط اوزمان، بو ایکنجی

ایضاح طرزینی قبول ایدنجه، قیمت مفهومی بر درجه قدرت آفاق اهمیت اکتساب ایده، آرتق ساده اجتماعی واقعه دکل، بلکه بواجتماعی واقعه اوزرینه بر حکمدر، ساده جمعیت داخلنده بلیرن و قبول اولونان بر رأی و مطالعه دکل بلکه بالذات اونی تدقیق ایدن عالم طرفندن بوجمیت حقنده خارجدن ویریلن بر مطالعه دیمک اولور. حق معین براجتماعی زمرةنك خصوصی اوصافیه محدود بر فائده موضوع بحث اولسه بیله، هیچ اولمازسه بوحود داخلنده، بویه بر قیمت آرتق یالکیزاونی معشری وجدانده افاده و تصدیق ایدن حکمک موجودیتی اوزرینه مؤسس دکلدر، بلکه بوموجودیتک حکمت وجودینه، مشروعیتنه، عقلیتنه استناد ایده.

مع مافیه، بوتقدیرده، قیمت حکمکنک اجتماعیات یولندن ایضاحی، اونک معین بر جمعیت ایچون حکمت وجودینی ارئه واثبات ایله مکله برابر، او حکمک خدمتنده بولوندیغی بو خصوصی جمعیت خارجنده هر هانکی بر اهمیت اوندن نزع ایلر. اوزمان بوقیمت حکمی تاریخک بر معطاسی اولارق قالیر: فلان اعتقاد، فلان اخلاقی قاعده فلان دورده، فلان طرزده فائده لی اولمشدر. فقط قیمت حکمنی ایضاح ایتک ایسته ین عالمک اونک فائده سنک، ذاتی و آفاق ماهیتنه، امر و انهی ایله دیکی فعله، یعنی هر جمعیت ایچون موجود اولان ضروری و دائمی شرائطه اولان مناسباتنه (یاخوده، بوده او دیمکدر)، صورت عمومیه ده بشری طبیعتک ایجاباتیه اولان نسبتنه تابع اولدیغی کشف ایله مسی ممکن دکلیدر؟ مثلاً قتل یاساغی، یاخود یالانک، کینک، تهورک اخلاقاً مردودیتی دوشونولسون. بونوعدن بر قیمت حکمی دائماً اجتماعیات خارجی بر قیمت عفافیه ایده کبی کوزو کویور (اگر اجتماعیات تعبیریه متحول اجتماعی شکلرک تدقیق قصد اولونورسه و اجتماعیات ایله عمومی بر بشریات و روحیات بروعینی شی عد اولونمازسه)؛ اوزمان، بویه بر قیمت حکمی، تنوع تاریخی شرائطنک ماوراسنده اولارق عقل و طبیعت اوزرینه مؤسس، نوعاً بذاته قیمتی حائر کوزو کویور. دیمک که جمعیه آیرمی لازم کلن حصه بویو کدر، فقط بوکا رغماً بنه شومسئله تکرار میدانه جیقیر: اخلاقی حکملرک، یاخوده هیچ اولمازسه اونلردن بر قانچنک نهائی عملی تعلق ایله دکلری فعللرک ماهیتنده دکلیدر؟ بوتملک دوعرودن دوعرویه علمی ممکن دکلیدر؟ (بالطبع بوراده علم کله سنه ویریه جک معنا ایچون بر قید احترازی وضع اولونور).

اگر اخلاقی قیمت‌لرک تمای قوران جمعیت اولمق اعتباریلرله جمعیت دکلسه، اکر جمعیتدن کچمک و یا جمعیتی آشارق فعال اولان بشری عقل و وجدانک حکم ویرمک قدرتی بواساسی تشکیل ایدیورسه، ارزمان اساس اعتباریلرله عقلی بر علم اولدینی کبی بر اخلاق ده اولابیلیر. باشقه براریمزده [۱] اخلاقی عقلیه rationalism moral تسمیه ایلهدیکمز نقطه نظری تعریف ایلهمک چالیشدق. کندینی احاطه ایدن حادثه لری ترصد و تفهم ایلهمک ایستهین عالمک وضعیتی هرشیدن اول بیطرفلق اولدینی وعالم، شعور حالتندن فردی انطباق، خیالی وهم، استعجال و یا پشیندن حکم نوعندن اولان شیرلی بر طرف ایلهمک ساحی بولندینی کبی؛ عینی صورته، برینی انتخابه مجبور اولدینی فعللرک حقیقی قیمتتی کشف ایتمک ایستهین وجدانی آدمک honnête homme وضعیتی ده الندن کلدیکی قدر غیر شخصیلکدر؛ بووضعیتده دقت کهوشه مز، اصولیدر، نفسه قارشو تنقیدکار بر اعتمادسزلق کوستریلیر؛ کرک عالم کرک وجدانی آدم ایچون آفاق حکم ویرمک، برنوع حقیقت کشف ایلهمک موضوع میخدر. بویه اولونجه، اونک ایریشمک ایسته دیک نتيجه لر عینی حسیلیک (بیطرفلق) ایلر عینی عقلی مبدألره تبعاً حکم ایدن دیگر هر هانکی برینک واصل اولاجنی نتيجه لر در؛ حقیقتدن و آفاقلکدن بحث ایلهمک ذهنلر آراسنده برنوع جاعتدن، بالقوه اتفاقدن بحث ایلهمکدر؛ یوقسه خاصه اجتماعی اولان، پشیندن موجود بولونان بالفعل اتفاق موضوع بحث دکلدر، بلکه حقاً تشکل ایتمسی لازم کلن مفکوروی اتفاق، بویه بر اتفاق موجودیتی طلبی واردر.

اخلاقی نوعدن بر حقیقی تثبیت ایتمک آرزوسیه ملاحظه ایدن آدم، اکر کندی قارشینسه چقان مشخص بر مسئله ایچون اخلاقاً الابی صورت حلی کشف ایتمک ایسته یورسه، فرقنده اولسون اولماسون، آنیچق بر عالمک اصولنه تبعاً حرکت ایده بیلیر؛ وضعیتی تحلیل، مختلف عناصرینی، مختلف احوال و شرائطی تمیز ایدر، کندینی علاقه دار ایدن، متأثر و مختصر قیلان خصوصی حال و وضعیت برینه اوکا مسائل و انموذج خدمتی کوره جک صورته آرزوچق ساده لشدیرلمش بر حاکم افاده سنی اقامه ایدر؛ یاخود اونک نظرنده، بالذات اونک ایچنده بولوندینی حال، مجرد اولارق تعریف اولندینی تقدیرده، مماثل بر سورو افعالا انموذجی کبی کوزو کور. بونک ایچون آرادی صورت حل عقلی، یعنی اخلاقی اولابیلیمک ایچون شوشر طره محتاجدر؛ عینی انموذجه داخل اولان بواحوال دن لاعلی التعمین

(۱) Le problème moral et la pensée contemporaine دارالفنون کتبخانه سنده واردر

هرهانیکی بری ایچون جاری وشایان قبول اولمالیدر؛ حتی اوفعلک کندی طرفندن دکل باشقوسی طرفندن یاییلدیغی، کندیسنک اوفعلک فاعلی اولاجق یرده بیطرف سیرجیسی یاخود متنفعی، یاخود ضرردیدوسی اولدیغی فرض ایلسه بیله اوفعل اوکاوجداناً ضروری کوزوکه لیدر. ایشته اخلاقی فعالیتک اساسلی معیاری اولارق قانتک وضع ایلدیکی تعمیم (برقانون عمومی حالت افراغ) عمدوسی بوندن نشأت ایدره. یانکز بن موضوع بحث اولدیقم ایچون ایستدیکم، آنجق اسنشنانی اولارق و باشقارینک بنی تقلید ایتمه موی شرطیله کندیمه یا بقمه مساعده ایله دیکم شینک خودکاملک، منفعتک ویا احتراصک تلقینندن عبارت اولدیغی بدیهیدر. بویله برشی عقلک افادوسی اولاماز. عقل آنجق کندیق قانون نقطه نظریته وضع ایدرهک بیطرفانه حکم ایدره بیلر.

اساساً بوندن شو: «اخلاقی، وجدانی تدقیق فعلمزدن اونی خصوصیتلشدیرن ودائماً بریکی وقعه اولماسی تأمین ایدن بوتون نقطه لری طی ایتمکدن عبارتدر» مغناسی چیقاریلمالیدر، شبهه یوق شکلجیلکک formalisme تهلیکوسی بودر، بوتهلکیه قارشق متیقظ اولق لازمدر، لکن بوندن دولای تجرید و تعمیم اصولندن فراغت ایلمک لازم کلز. زیرا عقل سلیمک طانیدینی یکانه اصول بودر، وجدان اونی یکانه ممکن اصول اولارق کندیلکسندن تطبیق ایلر. یالکز، متوالی یا قلاشمار و خصوصیت اضافه لری ایله نظردقته آلتان فعله بوتون اوصاف میزه سنی، اونک اخلاقی اهمیتی نه قدر جزوی اولسه ده تغیر ایدره بیله جک کوزوکن بوتون اساسلی احوال و شرائطنی اعاده ایتمه لیدر؛ فقط بونلر آرتق ساده جه تصادف ایدلمش و دو بولمش بریجک نکته لر، خصوصیتلر دکلدلر، بلنکه عقلاً تقدیر اولونماسی لازم کلن بر مسئله نک تحدید، تعریف، تأمل اولونمش معقول عنصر لیدر. نهایت، وجدانک واردینی نتیجه لر، برر حقیقت ارلارق تصور ایدیلنجه، اونلرک یکدیگری ایله تألیف ایدیلر، تناقضدن عاری و انسجاملی بر اخلاق حکملری سیسته می ایچنه کیرمکه مستعد میدآره ارجاعی لزومی ظاهر اولور. بو انسجاملی اخلاق حکملری سیسته می بزم اخلاقی عالمزی تشکیل ایدره. شبهه یوق که بوانسجام دائماً کندیلکسندن موجود دکلدر: فقط اونک مفقود کوزوکه کی یرده کندیمزی اندیشه ایچنده حس ایدره ز، اخلاقی خیر حقنده فکرلریمزک غیر کافی بر صورتده یوغورولمش اولماسندن، ممکن اولان برخطادن، ناتمام بر وجدان معاینه سندن شبهه ایدره ز: طبق مختلف علمی نظریه لر آراسنده کی عدم توافقلر، اختلافلر هنوز ککه لهین برعلمک شیمدیکی نقصانلریغی وشبهه لریغی اشارت ایتدیکی کی.

اكر اخلاقىلىقك عىصارەسى بۇرۇنقىدە مەندىچ ايسە ، اكر اخلاقىلىقك ھەرشىدىن اول
 عقلى بىر جەھەد يەنى بىر بىر طرفلىق وفاقلىقك جەھدى ايسە ، بۇندىن شۇنىقچە چىقار : اخلاقىلىق
 ھەرشىدىن اول بىر اصولدۇر ، بىر عقلى ايجابات و عقلى احتياط تەبىرىلىرى سىلسىلەسىدۇر ، بۇنىلار
 بىزى نەمىتىك ، خەيرك تەجرىبە سۇق ايدىدۇرلار و انسانلىك افعالى قەندەكى حەكملىرىمىزدە خەتايە
 قارشى بىزى تەمىن ايدىدۇرلار . فقط ، ابرىشسىلمەش بىر دىنىلىك ايلە قاتىك كوردىكى
 و جەھەلە ، اخلاق بۇندىن دولايى تەمىن سۇرىدۇر (شەكىلدۇر) ؟ تەسۋىب و تەسۋىن ايدىلىكك لايىق
 فەللىرىك نەكى شەرتلەر تەبىر بولۇنمىسى لازىم كەلدىكى بىز سۇيىلەر ، فقط بۇ فەللىرىك ھەنەكىلىرى
 اولدىنقى يالەكز باشە بىزە بىلەيدۇر . و جەھەلە بۇندىن ايسەتەدىكى ، عقلك بىزە اسرا ايلەدىكى
 شى : بۇرۇنقى نە ايسەتەمەك ، نە ياقىم لازىم كەلدىكىنى آرامامىز ، و ، ھەرشىدىن اول بالەت بۇ
 تەجرىبىنى ايسەتەمەز ، ايسەتەمەي ايسەتەمەندۇر : دۇشۋەنەت ، ياخۇد خەيرلى ادارە
 la bonne volonté قەلەمىزى قوللانمىق ، اىى مەككە ايتىك ، اىى دۇشۋەنەت مەككە چالەشمىق
 وظيفەسىدىن فەلە بىزى دىكەدۇر ، اخلاقك مەبداى دە بۇدۇر .

فقط بۇرۇنقىدە (بۇشەكەندىن) بىر مەتۋايە (بىر مەدەيە) نەسىل كەمەلى ؟ بۇرادە مەتۋا
 آرتىق مەسۇس خەسلىرىك مەتۋاى دىكە بىلىك بىزە الجالىرىمىز ، خەسلىرىمىز ، احتياجلىرىمىز ،
 ياخۇد ، كەمەلى تەبىرى قوللانمىق ايجۇن ، مىلانلىرىمىز و اونلىرىك بىزە ايجۇن تەبىن ايلە دىكەرى
 فەلەلر اولدىنقىدىن ، بۇغەير شەخسى نەقەلە نەزەردىن اونلىرىك حەقىقىي قىمەتلىرىنى ، بىزە تەبىن قىمەتلىرىنى
 نەسىل تەبىر ايلەلى ؟ بۇلە بىر تەشەببۇس بىر خەيال دىكەدۇر ؟ حەق بىر مەناسى بىلە اولابىلىرىمى ؟
 زەمەنلىك كەمەلىدار فەلسەفەلەردىن چۇغى بۇندىن شەبە ايدىيورلار : موسىو بۇلو Belot
 « بۇغەيلەر كەمەلى مەنەندۇر » دىيور و موسىو لالاند « اخلاقى تەسىس » ايلەمەك ادەسەندە
 عقلك باطل بۇرۇنقى مەشەدە ايدىيور [۱] . مەشەلە يەككى بۇشەندىن اور تەبىر چىقۇر .

*
 * *

بۇنىك شەرتلىرى تەبىن ايلەمەك ايجۇن يەسەلمەش اولان كەمەلى واك وادىچ تەشەببۇردىن
 بىر قىمەت حەكملىرىك منطقى La logique des jugements de valeur عنوانلى ائرنەدە
 موسىو غۇبۇلو Goblol نەك يەدەق تەشەببۇردۇر . وادەقا موسىو غۇبۇلو ، ھەيچ بىر حەسەسەتە جەھەت
 (۱) مەراجەت : مەتەبىرىق و اخلاق مەجمۇعەسىدە ، ۱۹۰۷ دە مەنەشەر لالاندەك مەقالەسى و بۇلۇنىك
 Etudes de morale positive عنوانلى ائرى (دارالفەنۇن كەتەبەنەسەندە مەجمۇدۇر)

تعلق اولیایارق قیمت حکمکمرینک موجودیتی امکانی، بناءً علیه بونلرک (اشیا ویا مخلوقاتک سادهجه ذاتی برکائی وضع ایله دکاری وقت، وکالندن یالکز «دها فضله مقدارده وارلق» آکلاشیلیمق شرطیله) منحصرآ آفاق و عقلی اولان معنا وشمولی قبول ایدیور. بویهجه، مثلاً، حیاتی نوعدن تفوقلری برهان ایله اثبات ایله مکمل ممکن اولور: احتمال مختلف ایکی حیاتی نوع طوبدن مقایسه اولونورسه بو ممکن اولماز، چونکه نظر اعتباره آله حق وصفلرینه کوره فائزیت برندن دیکرینه کچمش کوزوکه بیلیر، مثلاً باصره برنده، سامعه دیکرنده ده انکشاف ایش اولابیلیر. فقط «برتک استعداد، قابلیت ویا قوه بی، اوکا مالک اولان بوتون جانلیلرده نظر مطالعه آلام: اونده کمال درجهلری بولمده دها آز زحمت چکه کچکز... بوقیلدن اولارق انسانده هجالی لسان حیوانلرک باغیرمالرینه، مفهومی و متعقل تفکر قبل المنطق تفکر، محاکمه لی بیلکی علی العاده وقوفه، عقلی علم اختباری علمه فائزدر [۱]». اساساً عدالت و حقیقت ده بوجفسدن، حد ذاتنده کمالردر. فقط بو حد ذاتنده کمالر آنحق عقله کوره درلر: بزم ایچون کمال اولدقلری یعنی محبت موضوعی و فعالیت سائق اولدقلری زمان بزم طمانینتمزک وسیلهلری درجه سنه دوشرلر، بزم سعادت ویا حظ آرزومنه تابعدرلر، بو آرزو ایسه آنحق بالفعل عمومیدر و قابل اثبات دکادر. «وظیفه، بزم وظیفه اولونجه بالضروره مطلق ماهیتی غایب ایدر، عدالت بزم غایم اولونجه، بذاته غایه اولمقدن جیقار.»

بوحاکمه یاقیندن مناقشه اولونمخه دکر. اولاحق افتکاری هیچ برحساسیته تعلق واستنادی اولمقسزین بذاته کمالر تصور ایله مک حقیقه نمکنمیدر؟ شبهه یوق، برکوه بر وعبنی فعالیتک، شأینک مختلف درجهلرینی مقایسه ایچون مبدأ خدمتی کوره جک نقطه نظر انتخاب اولوندقدن صوکر اکی احتوا ایدن، بناءً علیه اولچولسکه مستعد اولان بوتون فرقلری اک مثبت طرزده مشاهده واثبات ایله مک ممکندر؛ مثلاً «افاده» نقطه نظرندن، اشارت خدمتی کورمک قابلیت جهتندن لسانک نوعما حیوان صوتندن ایلری کیتدیکی مشاهده واثبات اولونابیلیر؛ لیکن بودرجه فرقنه حقه برکال و برقیمت اسمی ویریور؟ بونک سببی، شدتلندیکی مشاهده ایدیلن فعالیتک آز چوق مشعور اولارق دهانی عد ایدیلسی دکیدر؟ حق ده فضله مقدارده وارلق دها بویوک برکال تشکیل ایله دیکنی بیهل نیچون سوبله ملی؟ دها فضله مقدارده وارلق سادهجه دها بویوک برورالقدر، ایشته

اوقدر . واقعا انسان آنحق مخلوقاتک مثبت اوصافی کال عد ایتک هوسنی دویار ؟ فقط برخستہ لق، مرضی بر حالده، تماماً حسبی وبی طرف برمشاهد نظرندہ، عینی درجه تفوقی ، عینی فضلہ مقداری ، فقط بوسفر بر انحلال و تخریب ایشہ خادم اولارق، ارانہ ایلمہ مرضی ؟ دیگرندن دہا تام ، دہا مکمل بر تخریبیدن بحث ایلمہ مکمل ممکن اولدینی جواباً سویلنہ جکی ؟ یوقسہ فلان ویا فلان جنت نوعنک مکمل بر نمونہ سندنہی بحث ایتک ممکندر دینہ جک ؟ فقط بوتقدیردہ کال تصورینک کندینہ خاص اولان اوصافی اعتباریلہ اورتادن قالدینی آشکاردر . یاخود، بوتصور، نوعمایدیی بر قیمتا اکتساب ایدر (کوزہل برجنایتدن بحث اولوندینی زمان کی) . و، موسیو غوبلونک تصورینہ نظراً، بر سیرجینک ترجیحلرینہ، حساسیتنہ ، بر اختصاص آدامنک مسدکی علاقہلرینہ تماماً اضافی برماهیت اکتساب ایدر . یاخود ، کال تصوری انموذج typique تصوری ایچندہ آریر : ایمدی، بر انموذجی تشکیل ایدن جهت شہہ یوق کہ اونک صورت قطعیدہ تحدید و تعریفی ممکن بر اوصاف مجموعہ سنی تام بر موازنہ حالندہ اولارق عرض ایلمہ سیدر ؟ فقط بونی سویلہ مک باشقہ بر افادہ ایلمہ شونی دیمکدر : بر انموذجی تشکیل ایدن جهت اونده دہا قولای و دہا امین بر طرزده ، یعنی بشری حساسیتہ نسبتہ بیلنمسی و طائنامسی ممکن اولان جہندر . - موسیو غوبلونک بزہ عرض ایلمہ دیککی بوتون آفاقی کال مثلارندہ حقیقہ یالکز دہا فضلہ مقداردہ وارقمی واردر ؟ یالکز بوکیتسی نظراعتبارہ آلفقدہدر ؟ اونلردہ (وارلغک عینی کیفیتی دیمہ یورم فقط) هیچ اولمازسہ معین اشیا اعتباریلہ ، دہا انسجامی ، بر نوع باطنی وحدت و غایتہ مالک، دہا زنکین و متنوع ہیئت مجموعہلر حالندہ دہا بویوک عضو و تشکلی نظر اعتبارہ آلمق ممکن دکمیدر ؟ عدالت بداهتہ بویلہ دکمیدر ؟ او حالده ، اونلرہ عطف اولونان کال بر نوع آنک و نظام احتیاج بدیعینسی دہا زیادہ تطمین ایتہلرندن ، یاخود ذهنی فعالیتی دہا قولای قیلمازلندن ایلری کلہ یورمی ؟ و موسیو غوبلونک تلقیسنہ کورہ ، بالذات حقیقتک، بوکا بناء، حد ذاتندہ بر قیمت دکل بزہ نظراً قیمت کوزو کیمسی ایجاب ایتیمی ؟ او حالده بز شورایہ تمایل ایتیمکدہ یز : بعضی موضوعلرک حد ذاتندہ و کندیلکسندن کیمت فرقلری ارانہ ایلمہ سنی ممکن ایسہدہ بوفرقلرک کال و باقیمت فرقلری تسمیہ اولونامسی دائماً بلا واسطہ ویا بالواسطہ و آز چوق بارز بر صورتدہ بر حساسیتہ نظرآدر .

او حالده بونی سویلہ مک ، قیمتک هیچ بر آفاقی جہتی یوقدر دیمکمیدر ؟ بز بونی ظن ایتہ یورز ، چونکہ موسیو غوبلونک ایکسجی ادعاسی دہ ، اولجہ سویلہ دیکمز وجہلہ

اعتراض و مناقشه بی جالب کوزو کوپور. اوکا کوره، بر شی آرزو اولوندی، بزم ایچون بر قیمت اکتساب ایله دیمی، در حال بزم طمانینتمزک بروسیله سی اولور، خاصه آفاق بر قیمت مالک اولمقدن، بذاته غایه عدایدلمکدن چیقار. ایمدی، اکر بویله اولسه یدی، بوحال آنجق حظی افعالمزک یکنه طبیعی غایه سی صایان اوتیلیتاریست (نفعیه دن) روحیاتجی نظرند، اوده کندی ویا باشقاسنک طرز حرکتی حقند، فعلدن سوکرا و خارجدن دوشونمه سی شرطیله واقع اولایلیردی. زیرا ایشله مکده بولنان ویا در حال ایشلیه جکی بر فعلی تأمل و موازنه ایله ی، مثلاً بر وظیفه ایله بر حظ آراسنده تردد ایدن انسان ایچون وظیفه ویا عدالت تصویری اولکندن فرقی وباشقا نوعدن، ینه بر حظ اولارق دکل بلکه اونک تلذذندن مستقل بر غایه طرزنده کنیدی جبراً قبول ایتدیر یور کبی کوزو کوپور. بوندن دولایی انتفاعیه نک مصادره ایله دیکی مبدأ اخلاقی قدر هیچ بر شی بزه چوروک کوزو کویور. بوتی اولجه کافی درجه ده سویله دک؛ عدالتک اجراسنده انسان ایچون بر ذوق منبئی اولماسی آنجق انسانک پشیندن اوکا هوس ایتمه سی واونی سومسی سایه سنده ممکن اولور: یعنی محبت دوعروندن دوعرویه هدفه توجه ایدر، سومک سوینجی محبتک نتیجه سیدر، ده دوعروسی حمله سی وکندندن فشقران تظاهراتی ایچنده محبت سوینج ایله بروعی شیدر. دیمک که، بزه کوره، واقعه بوتون آرزو ایدیلن و تعقیب ایدیلن غایه لک - ساده به بوسیدن دولایی - بزم وسیله لریز اولدق لری دوعرو دکدر: شبهه یوق؛ آنجق باشقارینه نظراً تبعاً ایسته دیکمز واراده ایتدیکمز شیلر واردر؛ فقط بذاته سودیکمز و عملی جهندن آنجق غایه اولارق تصور ایدوب سودیکمز شیلر واردر.

*
**

دیمک که شو ایکی فکره ذاهب: هر غایه، هر قیمت حکمی بر حساسیته مضافدر؛ ومع مافیه آفاق قیمتلر موجوددر، بر غایه لر سلسله مراتبی تصویری صاحبه دکدر. واحتمال بوراده هیچ بر تناقص موجود دکدر. شبهه یوق، ایچنده حیانتک موجود بولونمادی بی کائناتده قیمتی حائز اولان بر شی موجود اولاماز؛ بویله بر عالم بزه آنجق بدیی باقیشدن، یاخود بر علمی بیلکینک ویا فلسفی تفکرک افکاروی موضوعی اولق اعتباریله، یعنی اونی تصور ایدن بر حساسیت ویا جانی بر مفکره یه نظراً قیمت اکتساب ایده بیلر کبی کوزو کوپور. فقط دنیا ده حیانتله برابر قیمت بلیردی، آرتق واراده فلان

ويا فلان فردلىك شىمىدىكى آرزولرىنىە نىسبەتلە دىكل بىلكە صورت عمومىيەدە بشرى حساسىيەتە نىظراً، حقى حىأتى حساسىيەتە نىظراً، بونلىك دائىمى و ضرورى اولارق ماللىك بولندىقلىرى اوصافى اعتبارىلە غايەلر تصور ايله مك مىككىن اولور . بوغايەلرك واقعدە آرزو ايدىلش اولدقلىرىنى سويلە مك مىككىندىر، فقط بوندىن زىيادە بوغايەلرك حد ذاتىدە شايان آرزو اولدقلىرىنى وبواعتبارلە نىظر عقلىدە محقق و مشروع كوزوكە جىكارىنى سويلە مك مىككىن اولور. منحصرأ علمى و نظرى ساحەدە، اشيا و مخلوقات كثرى قارشىسىندە، بونلىك سادە بر عمومى تصورىنى، وسطى احصائى تصورىنى دىكل بىلكە انموذجى و مفكوروى شىكىلىدە تصور ايله مك مىككىندىر؛ بوندىن شونى نىجە چىقار : بز، عىنى صورتلە، بر طرفدىن انسانىك بر معىن انموذجى، بر معىن مفكوروى انسانىك تصورىنى تشكىل ايتىكە ودىكر طرفدىن انسانىك خارىجى (مادى و يا اجتماعى) عالمى اولان مناسباتىنە تقابل ايدىن افعال و اطوارىنىك بر معىن انموذجى وجودە كىتىر مك مىككىندىر. بوانموذجى تصورلر برم اك مثبت بىلىكلىرىمىز اوزرىنە مستند و مؤسس اولايىلىرلر، اهمىت و شمولى آفاقى اولان قىمىت حىكلەرىنىك دە بوانموذجى تصورلرە استناد ايله مىسى مىككىندىر، يەنە اونلرى تىل ايتخاذا ايدىرك بر عقلى غايەلر نظرىيەسى تشكىلەنە تشبىت ايتىك صاحى اولماز .

دىمىك كە بر علمىك ويا بر رهان اقامەسىنىك عقلى اولماسى ايچون اونىك ياللىكز قوۋە منطىقىيەدن عبارت محض عقلە توجە ايله مىسى و اوكا، مفهولىك تركىبىلە، آفاقى بر شائىقى ويا اخلاقى بر مكلفىتى قبول ايتدىرىمىك نىتىجەسە واصل اولماسى اىستەمىك، موسىيولالاندىك يىك حقىقى اولارق قباحىتى اورتاىە آتدىغى «عقللىك سىياختە ايجابانى» جەلەسىندىر . لىكن انسانىدە، ماهىتى ايجابى هر فرددە مشىترىك وابتدائى بعضى ارادەلر اولدىغى قبول ايله مك اىتمالى بويلە بر باطل ايجاب عقلى دىكلدر . [۱]

اكر طىبعت بشرىيەنىك قابل تەمىن قانونلرى ويا بر انموذجى وارايسە بر غايەلر نظرىيەسىنىك تشكىلى مىككىندىر؛ طبقى علمىك مىككىن اولماسى ايچون بر عقللىك موجودىتى شرط و علمىك دە آنىق بو عقلە مضاف اولارق موجود بولدىغى كى . وشبە يوق، بوندىن بوتون اخلاقى قىمىتلىك انسانە كورە نىسبى (نىچەنىك دىدىكى كى *humaines, trop humaines*) اولدقلىرى نىتىجەسىنى چىقارمىق دائىما مىككىندىر، فقط بۇدە تنقىدى فلسفەدن ملهم بر معرفت نظرىيەسىنىك بوتون علمىمىزك ذهنىمىزك شىكلەنە كورە نىسبى اولدىغى سويلەمەسە بىكىزەر .

(۱) لالاندىك مقاله سە مىراجەت، مەنەفىزىق و اخلاقى مجموعه سى ۱۹۰۷ سەنىسى صحىفە ۳۳ و ۲۲

ایمدی ، کندی عقلمزدن ، یعنی صورت عمومیهده بشری عقلدن باشقه بر عقلله بیلمه من ممکن اولمادینی جهتله حقیقتک اوکا کوره نسبی اولدینی سویله مک ، واقعهده حقیقی مطلق عدایله مکله بر وعینی شی اولور ؛ عینی صورته ، بشری حساسیتدن باشقه بر حساسیتی تصور ایده مدیکمز جهتله قیمتلرک صورت عمومیهده انسانه انسان تصورینی تحقیق ایتدیره میلانلرینه ، حق احتمال ، هیچ اولمزه بعضیلری ایچون هر جانی حساسیتله کندیلرینی جبراً قبول ایتدیردکلرینی سویله مک ، اوللری عملی باقیشدن بذاته قیمتلر اولارق وضع ایله مکدر . باخصوص که عقلک بوتون موجوداتک کلی اساسی اولدینی ، بزده حساسیت ، میلان و ایستک دیدیکمز (وعقلی فعالیتدن آنجق تجرید ایله آریلان) شینک هر هانکی درجده اولورسه اولسون هر جانلیده و احتمال بوتون موجوداتدهده بولوندینی فرضیهسی مابعدالطبیعی جهتدن امکانی محافظه ایده . حقیقت و آفاقلیک حقنده دیکر هانکی بر تصور متناقض اولماسه بیله بر وهمدن عبارت کبی کوزو کوپور .

فقط ، دینه جک که ، قیمت حکملری ایله بیلکی حکملری ، صورت عمومیهده بشری حساسیت ایله عقل آراسنده کی مماثلت اساسسزدر : زیرا عقل کلی و ضروری اوزرنده ایشله ین ملکهدر ، حساسیت ایسه آنجق بر فردیتک افاده سیدر [۹] .

شبه یوق ، هر بریمزه کوره خصوصی برحس اتمه طرزی واردر که بدنمزمک ونفسمزمک نامتناهی معضلیتی افاده ایدر . فقط ، حقیقتده هر بریمزمک ذکاسی ده عینی صورته کندینه خاص طرزیله ، حافظه سنده کی سرعت واستقامت ، مخیله سنده کی قوت ورنک اعتباریله ذهنیمزمک بر جزویدر . بوکا رغماً مقوله لریله ، قانونلریله ، ضروری ایجاباتیله بر بشری ذهن واردر ، بر بشری حساسیت ، بر معین مقدار اساسلی میلانلر واردر . بونلر هر سالم مخلوقده از چوق موجوددرلر ، اونک اساسلی غایه لرینی تمین ایدرلر . اعتراضاً دینه جکمی که عقلک کلیق واجب و محق اولان بر کلیت ، ضدی غیرقابل تصور اولاندر : ایمدی عشقه و کینه ، حظ والمه یابانجی بر جانی مخلوق تصور ایله مک اونق علیت قانونندن باشقا بر قانونله دوشونور تصور ایتکدن دهافضله ممکنمیدر ؟ اساساً ، آرزو اولونورسهده بوراده برفرق ادامه اولونسون ، بونک اهمیتی یوقدر : مشروط و مقید اولارق واجب hypothétiquement nécessaire یعنی حس ، اراده اتمک ، میلانلری اوزرنینه

(۱) Rignano نک مه نافیزیک و اخلاق مجموعه سنده ، تشرین اول ۱۹۲۷ نسخه سنده کی مقاله سنه

مراجعت .

عقلی اولارق دوشونمک قدرتی حائر هر مخلوق ایچون بر معنا اکتساب ایده بیله‌جک بر اخلاق تصور اولونسون: بوعومیت ایله قناعت ایله‌مک ممکندر. - ذاتاً آلدانمايلم، مثبت ومحض نظری علم‌ده تحسس طرز‌لری آراسنده‌کی بومشابهتی، جانی حساسیتک بومشترک تملی قبول ایتمکده؛ اوده اوکا رجوع واستناد ایله‌مکده، اونسکله علاقه‌سنی کسمکدن عاجز بولونمقده‌در. زیرا تأثری احساس، رنگ، قوقو، صیج‌ج‌قلق کبی کیفی احساسدن آریلاز وارته‌کندن داها فضله نه‌ده باشقه بر طرز‌ده انفسی کوزوکه‌مکده‌در. ایمدی، مشاهده ایتک، کیفی *qualitatif* اولان عناصری تماماً حذف ایله‌مک اصلاً موفق اولمادن حواسک معطیانی قید ایتک دکل‌ده ندر؟ بر جسمک کیمیوی وفیزیقی اوصافی تصویر ایتک بودکلده ندر و بوجسم اوصافی خارجنده نه‌ایله طانیلا بیلیر؟ بر جسمک دیگر قارشیننده عکس‌العملی تعین ایتک، قاینادیفی، انبساط ایتدیکنی، اریدیکنی سوبله‌مک ندر؟ - آجلق، صوسزلق، جنسی اشتها، اویوندن آلمان ذوق، بدیی ویا دینی حس‌ده بویه‌جه انسانده کافی درجه‌ده بوعومیت و بر ضرورتی حائر‌درلر، اوصورتله‌که صورت‌عمومی‌ده بومختلف میلانلرک تطمیننه ویا بوتطمیندن محرومیته تعلق ایدن حکم‌لری‌ده آفاق اولارق وضع ایله‌مک ممکندر. بشری غایله‌لر واردر، زیربشری تسمیه اولونایله‌جک میلانلر وحشیات واردر.

مع‌مافیه یابیلان اعتراض تاریخ ویا اجتماعیات فامنه اولارق برآز فرقلی بر شکل آلابیلیر: بالذات بواسالی میلانلر، بوحساسیت نوع‌لره، عرقلره، مدنیت‌لره تسکامل ایتمکده‌در. شبهه‌یوق: فقط بوتکامل شکل‌لر اعتباریله‌می یوقسه بالذات مدنیت‌لرک اساسلرنده‌میدر؟ ذاتاً بوکون ذهن قانونلری حقنده عینی‌شی‌سویلنمه‌یورمی؟ لکن بوندن آفاق هر هانکی بر بیلکینک ممنوع اولدینی نتیجه‌سی چیقاریلایور؟ ذهنک بوتون فعالیت‌لری آراسنده عینی بر عقلی تملک ماقی قالماسی کافیدر، حق بوتملک قانتک بوکولمز صورت‌لری ویا مقوله‌لری اولماسنده لزوم یوقدر. دها آزی، ساده‌جه عینیت مبدأی، برلشدیرمک و آکلاتیق احتیاجی الویرر: «منطقی ایجابات بالذات ذهنی فعالیتک قانونلری افاده ایدرلر، فکر ترکیب‌لری، عملیه‌لری، انشا‌آتی تنظیم ایدرلر، بناءً علیه ساده‌جه دوشونمک احتیاجی اونلرک مشخص زنبیره‌کی دیمک اولدیغندن، بویه‌جه بومنطقی ایجابات‌ده، برمعین صفحه‌دن کورولونجه، بعضی میلانلریمزی افاده ایده‌درلر.

مثلی بولونمایان برزنکینلک و بردرینلک احتوا ایدن کتابلرنده موسیو له‌ئون برونشویغ

Léon Brunschvicg ذهنک دائماً یکی مسئله لره انطباق ایله مک وپ یکی صورت حللر بولمقدہ کی مهارتی ونا محدود قیور اقلنی ، مختلف شکلری آلتندہ تشویر ایتمکدن خالی قالماز ؛ حیات فکریه نک ایله ایشیق لرندن اعتباراً نو عماً کندی کندینه معطاً ولایت یغیر بولنان بر عقل حقندہ موجود عنعنوی تلقی یی صارصمق قدر موسیو برونشو یفک خوشنه کیدنه برشی یوقدر ؛ فقط عینی زمانده بومتفکرک اساسی ادعاسی شودر : هرشی آنحق فکر دولایسیله واردر ، اوصورتیه که موسیو برونشو یفک صوکه اثرینک عنوانی بونون آثارندہ کی مشترک تمایلی خلاصه ایدہ بیلیر : شعورک ترقیلری Les progrès de la conscience . عقل بشرک جوالله کی واستحاله لری حقندہ مومی الهک سرد ایله دیکی ادعائک مبالغه لی اولماسی ممکندر ؛ فقط ، هر حالده ، بوترقیلردن بحث اولونا بیلیمک ایچون اونک مختلف مرحله لری آراسندہ مشترک راستقامتک منکشف اولماسی ، روحی ویا عقلی ماهیتده عد اولانغه لایق اولان هرجهدهه مماثل بر نقطه نک بولونماسی لازمدر . - بشری حسیاتک دیکشیمه سی ایچونده بویهدر . الکوضیع وقاباسک لرنده میلانلریمک عضویمک بیه سنه مستند و بشریتک دائمیلکنی وعمومیتنی حائر اولدقلرینی قبول ایتک لازمدر ؛ الیوکسک والکمعضلی میلانلره کانجه ، بونلرک ، ذاکمک و علممک انکشافیه متناسب اولارق ، هیچ اولمازسه قسماً اونلرک نفوذی تحتندہ یوغورولدقلرینه هیچشبهه یوقدر ؛ وبویله ایسه ، مادام که بومیلانلرک دائمی استقامتلی واردر ، عقلی فعالیت ساحه سی ایچون قبول ایله دیکمزی ، انسانک قلبی ویا کواکی تعبیریله (بوتعبیر مهم فقط الویریشلیدر) افاده ایدہ بیله جکمز فعالیتلر و احتیاجلر مجموعه سی ایچونده قبول ایتک لازمدر [۱] .

دیمک که ذهنک مقوله لرندن وتفکرک قانونلرندن بحث اولوندینی کی طبیعت بشریه نک دائمی استقامتلرندن ویا صورت عمومیهده حساسیتک قانونلرندن بحث ایله مک جائزدر . بواساسلی استقامتلر بزم طبیعی غایه لریمزی مشعر واونلره مساعد ویا مخالف اولان هرشی

[۱] بونقطه ایچون لهوی بروک « L'âme primitive » عنوانی صوکه اثرینه مراجعت . بوآرنده مؤلف برچوق واقعه لری ذکر ایدر واونلرک تفسیرنده پکمتدل حرکت ایدر . بونلردن منطقی اولارق ایقان نتیجه نک زمان ومکان ایچنده روح بشرک وحدت ومماتنی نتیجه سی اولدینی ادعا ایتک برغریبه اولورمی ؟ مؤلفک کتابنده تدقیق ایله دیکی بزم تنقیدجی ومثبت ذهنمز مواجهه سنده عجیب وصاحجه کوزوکن مختلف اعتقادلر بکدی بکرندن اک اوزاق قوملرده ویکدی بکریه اک یابانچی هرقلرده اک بکله نیلمز درجهده مشابه کوزوکوپورلر . بوآباتی تماملایان موسیو راتول آلره Rœul Allier در . « غیرمدنیلر و Les non-civilisés et nous » عنوانی اثرنده بومؤلف مدنی دینیلن قوملرک مختلف خرافه لرنده اولکیلرینه مماثل ویا معادل اولانلری بولوپور .

خبر و یا شرعد اونا جقدر . بویه اولونجه ، طبیعت بشریه یی افاده ایله دکلری و اونی تملی اتخاذ ایتدکلری نسبتده فردی ترجیحلردن فرقلی قیمت حکملرینک موجود اولاییله جکسک قبولی لازم کلیر . اکر بوغایه لره برسیسته می واریسه ، اونلر آراسنده بر عقلی نظام و بر مراتب سلسله سی وضع اولوناییلیرسه بر اخلاق علمی ممکن اولور . بونی تسلیم ایله یین وجدان و عقل صاحبی آدم ، بوغایه لره نظراً حکم و یرمک و بو حکملره نظراً معیشتی تنظیم ایله مملکه کندی نی مکلف صایار .

II

خیر و شر حقنده کی بو حکملر آراسنده ، - یا خود ، ده اعمومیتله ، نهیه متعلق اولورسه اولسون قیمت حکملریمز آراسنده ، - بر ایلمک مقوله واردد که ماهیتی تعین ایلمک نسبة قولایدر : بونلر پشمیدن قبول ایدلمش برغایه یه نظراً فلان و یا فلان حرکت طرز لرینی اوغایه یه ایریشمه ک مساعده و یا غیر مساعده اولوق اعتباریله تصویب و یا تقییح ایدنلردر . و بونقطه ده بر طرز حرکتک قیمتی ، موسیو غوبلونک مکمل تعبیریله ، بر Rendement کلیر (ایراد) مسئله سیدر . بونوعدن اخلاق دستورلرک منطقی و روحی ماهیتی ده واضح کوزو کویور . فلاسک بر کوروشه نظراً بوراده غایت نسبتی برعلیت نسبتک آلت اوست ایدیلیمسندن باشقه برشی دکلدر و عینی طرزده برهان اقامه سنه مساعده در : غایه یی ایستین وسیله لر ایستر ؟ یعنی اولاه ، حقاً ، کنیدیسنه ایریشمک ایچون (بالفرضیه) ضروری اولان واسطه لر ی قبول ایتمکسزین بر غایه یی ایستیمک باطلدیر ، کنیدی تناقضه صوققدیر . و ، دیگر طرفدن ، واقمده ، غایه ایله واسطه لر بوسورتله یکدیگرندن آریلماز شکله ، عینی روحی بوتونک عنصرلری حالده کوزو کدکلرندن ، تدای مقانیزماسنه و بجایش قانوننه Loi du transfert بناءً غایه نك بزه الهام ایله دیکی حساباتک بزی اوکا ایریشدیرمک اولان وسیله لره آز جوق انتقال ایله مسی غیر قابل اجتنابدر ؛ او صورتله که بوسویه لرده ، موقت ونسبی غایه لر اولورلر ، بر مدت ایچون بزدن بالذات غایه یی کیزله مکه ، اونک یرینه کچمکه مقتدردرلر . اوزاقده کی قدسه دوعرو یوله چیقمش اولان اهل صلیب مرا قشام قسطنطنیه یه یاقلاشدکلرینی دوشونه رک حرارتله نیر و بوشهردن اوتنه سی کورمزکی ایدیلر . خسیسلک حسنک تحلیل و اونک انکلیز انتفاعیه سنده اشغال ایله دیکی موقع کافی درجه ده معلومدر .

بشری فکرک هر دیرینشمه‌سی ، هر یکی علمی بیلکی ، حادثه‌لرک تساندینی و بر برینه قاریشماسنی ، یعنی افعالمزک عواقبنی بزه‌دها اینی کوستردیکندن بوصورتله وظیفه‌لریغزی کینیشله‌تیر و صریح‌لشدیرر : هم‌جسمزده قارشنی فرض عین مثابه‌سنده مکلفیتلریغز اولدینی و اونک حیانه حرمت ایتمه‌من لازم کلدیکی بر کره قبول اولونجه ، بر چوق خسته‌لقلرک میقروبدن نشأت و اوصورتله انتشار ایله‌دیکنه دائر باستورک کشفی بزه‌یکی حفظ‌الصحه تدبیرلری و وظیفه‌لری تحمیل ایدر ، بویکی کشف نتیجه‌سنده تمیزک مراقی هر فرد ایچون اولجه حائر بولونمادیق بر آمرانه وصیقی صیقی به اخلاقی وصفی اکتساب ایلر . آشکاردرکه بونوعدن اولان احوالده اخلاقی دعوالرک ، معنای خاصیه‌له بالبرهان اثباتی ممکندر .

مع‌ما فیه شونی قید ایتمه‌لیدر : حق بونوعدن حکم‌لر ایچون بیلر ، موجودیتی فرض ایله‌دیکمز وضوح نادرأ واقعدر . اولاً آنجق بر اخلاقی غایه‌نی الدله ایله‌مک ایچون بزه وسیله‌له ماهیتنده کوزوکه بیلن فعللر حد‌ذاتنده اخلاقی علاقه‌دار ایتمه‌ینلردن اولورسه بسیط برواقعه مواجهه‌سنده بولونورز : فقط اکثریا بوفعللردن هربری کندی حسابنه برطبیعی میلانه تقابل ایده‌بیلیر . و بویله‌جه ، حد‌ذاتنده و کندیلکندن بر اخلاقی تقدیر موضوعی اولابیلیر . ایمدی « غایه وسیله‌لری مشروع قیلماز » ، حق بوغایه اخلاقی اولسه بیلر ! یاخود ده‌دوغروسو ، غایه‌نک وسیله‌لری مشروع قیلدینی کندیلکندن مسلم بر کیفیت دکلدیر و بویله‌جه بروظیفه‌تنازی ترسم ایدر ، بروجدان مسئله‌سی اورتایه چیقار: خسته‌نی تسلی ایتک ، یاخود حق اییشمه‌سنی ده‌ا محتمل قیلماق ایچون برواسطه‌اولورسه بالان اخلاقاً مردود اولقندن خالی قالیرمی ؟ ابلکه ، فقط بوده بر چوق معضل ملاحظه‌لره تابعدر ، تنازع حائده اولان مختلف اخلاقی غایه‌لر آراسنده بر قیمتلر سلسله‌ مراتبی تأسیس ایدیه‌بیلدیکی نسبتده بوملاحظه‌اتده‌کی قاریشیقانی کیده‌رمک ممکن اولور . - صوکره ، روحی واجتماعی مواده ، وسیله‌لره غایه‌آراسنده‌کی نسبت دائماً امین وصیقی صیقی به مؤسس دکلدیر ؛ بونسبت وسطیلردن چوق فضله‌برشی افاده ایتمز ، بزه آنجق محتمل نتیجه‌لری اراشه ایلر . عینی‌هدفه ایریشمک ایچون مختلف وسیله‌لراولابیلیر ، بونلردن بعضیلری بزم‌ایچون ده‌ا آز امین فقط ده‌ا آز املیدر ، دیگرلری غیره ده‌ا چوق مساعد فقط بزه‌آغیر مشقتلر تحمیل ایله‌مک امکاتی حائرر ؛ اخلاقاً تصویب ایله‌دیکمز غایه‌یه قهرمانجه فداکارلقلردن باشقه طرزده ایریشمک امکانش اولابیلیر ؛ ایمدی انسانک حیاتی ، حریتی ، صحتی ده قیمتلیر ، اونلرده ، حق برباقیشدن بر نعمتدرلر ؛ دیمک که بوراده بیلنمه‌سی لازم‌کن نقطه ، تعقیب

اولونان نتیجه نك حتى اخلاقاً اینی اولسه بيله ، مال اولدینی فدا کارلقلره دكوب دکه دیکیدر . -
 بردفمه دهها تنازع وظائف Casuistique مبحثنه دوشویوروز ، و وجدانك مشكللری
 مواجهه سنده بشری غایلهلر آراسنده بر قیمت نظامی تأسیس ایله مك ضرورتی بولویوروز .
 و ، فی الواقع ، حیانتك اخلاقی تلقیسنی تشکیل ایدن ده بودر . رواقیلک ، یا خود آرزو
 اولونورسه دیه بیلیرز که حریستیالنق ، یکی غایلهلرک کشفندن زیاده قدیمأ موجود اخلاقی
 قیمتلر آره سنده یکی برسلسله صراتبک تأسیسندن عبارتدر . بوراده معاصر اخلاق نظریه جیلرندن
 اك ایلری کلنلرک درمیان ایله دکلری شبهلره تکرار مصادف اولویوروز . مثلاً موسیو بولو
 شودستوری وضع ایدیور : « برغایلهلر علمی یوقدر » . و فی الواقع ، ا کر علمدن بوراده
 قصد اولونان شی فیزیق و کیمیا نوعندن بر تجربی علم اولسایدی ، احتمال بزده بودا طانك
 دوضرو لغنی تسلیم ایده ردك . فقط ، بوکا رغماً ، هر دورده ، تعقیب اولونا جق معیشت طریزنك
 بر عقلی نظریه سنی یا منعه تشبث اولونمشدر . بو ادعا نه معناده و هانکی اصولله اورنایه
 قونولمشدر ؟

*
* *

اویله کوزو کویورکه بویله بر تشبثك امکانه قانع اولانلرک هپسی آشاغیده ذکر ایله دیکمز
 اوج تلقیدن برنجی ویا دیگرینی قبول ایتمشلر ویا اونلری آرالرنده منراج ایتمشلر در .
 برنجی واک طیبسی تلقی غایلهلرک کثرتی و حقیقی عدم تجانسی انکار ایتمکدن عبارت
 اولور : برنهائی و مطلق غایه واردر ، بوتون دیکرلری حقیقته اونك وسیلهلری ، یا خود
 ناتمام و ظاهری شکللیدر ؛ بوتك غایه یی ایسته مه مك المزده دکلدر ، زیرا اوزم اك صمیمی
 واک ذاتی سوق طیبیمزه مستنددر . قلاسیك اخلاق فلسفه لرینك اساس اعتباریله نقطه
 نظری بودر : اونلرک هپسی بر نوع اخلاقی مونیزم monisme (نك جوهر ، نك مبدأ جیلک)
 فصیله سینددرلر . فقط بوتك غایه نه اولابیلیر ؟ ذهنه واردر اولان ایلك فکر اونی حظده ،
 سونجده ویا سعادتده آرا مقدر (مذهب فلسفینك مختلف شکللرینه نظراً بو اوج تعبیردن
 اك عمومی عدایدیله نی هانکیسی اولورسه اولسون) . بزبومفهومك تضمن ایدر کوزو کدیکی
 التباس و ابهامی اولجه سویله دك . بوکا رغماً بر چوق اخلاق متفکرلری بو مفهومی اخلاق
 ساحه سنده محض بدهت وایلك دستور عدایدیورلر : بونلر بر نتیجه یی برعلت عدا ایتمکه
 و بو صورتله بر تکراره tautologie دوشمکده درلر . زیرا هانکی غایه یی قبول ایدرسه ك
 ایده لم ، بزم اوکا توجه ایله دیکمز ، هر میلانك کنديخی تطمین ایله مک توجه ایتدیکی و بناء علیه

کندی تطمیننی آنجق بر حظ و یا بر سوبنج اولارق تصور ایدیه بیله جکی آشکاردر : شو شرطله که او غایه به دوغرو اولجه میل و توجه کوستریلش اولسون. حظ، سوبنج، سعادت، یا خود، بر تک کله ایله «خوش اولان شی» غایه لر دکلدرد، بلکه هر بر غایه (تعریف ایجابی) تحقق ایدیجه بومشترک شکل آلتنده ظاهر اولور.

بو بولدن کیده رسه ک سوزده نهائی غایه تک هیچ بر مثبت تصویرینه ایریشه میه جکمزده قناعت کتیرمک ایچون حظلریمز آراسنده هیچ بومشترک مقیاس بولونما ماسی کافیدر. هر دورک انتفاعیه سی بو مشکلات ایله جایشمشدر. زیرا، به تمام طرزنده حظوظات حساب تک عدم موفقیته دوچار اولما سنک سببی، اولاء اونک مختلف معیارلری آیری آیری تطبیقده کی مشکلات (حظلرک شدتی، ولودیتی، امنیت، الح. . ناصل حسابلاملی؟) ثانیاً، بالخاصه بو معیارلرک عینی زمانده ویره جککری نتیجه لری قارشیلان شیرما تک وتریب ایله مه تک امکانشز کوزوکه سیدر: ده ا شدتلی فقط ده ا سورکمز بر حظ ایله ده ا سورکلی فقط ده ا شدتسز بر حظ آراسنده مشترک مقیاسی ناصل تأسیس ایتدلی؟ یکاه چاره حظک بو مختلف صفحه لرندن هر برینک بر مقدارینک ریاضی اولارق دیگر بر صفحه تک عینی مقدارینه معادل اولدیفی، بر شدت مقدارینک عینی مقدارده امتداده معادل بولندیقی قبول ایتکدر. حالوکه شدت ایله امتداد آراسنده کی فرق کیمت دکل کیفیت جهندن اولدیفندن (صانکه بر آله بر طاش جمع اولونویورمش کبی) بو معادل تک هیچ بر معناسی یوقدر. انتفاعیه، (حق میل Mill ایله برابر) حظلری تحلف ایتدیرمک ایچون کیفی حساب قانقدن قاجینه ماز. فقط بوده مذهبک کوکفی بالطالار: زیرا اجلک تطمین ایله وظیفه تک یایلماسندن متولد ممنونیت آراسنده بر فرقک موجودیتی، بو ایکی حالک (هرایکینسنده ده تطمین ایدیلن بر میلان بولوندیقندن شکل اعتباریه و مجرد اولارق مماثل اولمالرینه مقابل) اساس اعتباریه، اجرای تأثیر ایدن میلانلرک باشقالی دولایسیله فرقلی اولدقلمی افاده ایله مزمی؟

فقط، اخلاقی تفکرانک مقابل قطبنده، مطلق غایه بی بذاته خیر، مفکوره، کمال تصورلرینه ادخال ایتک ایسته نیلمشدر. تماماً روحی و افتکاری اولان بو کوروش، هیچ اولمازسه قدما نزدنده آرزوق اولکی نلق ایله بروعینی اولمقدن خالی قالماز. چونکه اولنرک نظرنده خیر اعلا عینی زمانده سعادتدر، قدما تک برایکی مفهوم آراسنده کی مناسبی نه طرزده تصور ایله دیکفی دائماً ایجه آ کلامق ممکن دکلدرد. دیگر طرفدن قرون جدیده

فیلسوفان زنده، بوتلوقی، ماهیتنده پک درین تغییرات وقوعوبولماقله برابر، دینی بر شکل آلیه؛ زیرا الله، حق هر شیدن اول نامتناهی ویا مطلق وارلق اولارق تعریف اولونسه بیله آنجق بزه عشق الهام ایله دیکی، یعنی عینی زمانده کمال مطلق وخیر مطلق اولدینی تقدیرده بزم حقیقی وکنیدیلکندن موجود غایه من اولور. دیمک که خیر مطلقک بوتون آرزولریزه کندینی جبراً قبول ایتدیرمه سی، ماهیت ذاتیه سی اعتباریله، بذاته وکنیدیلکندن، صورت مطلقده انی وکامل اولدیلنددر. فقط، بونی متعاقب، هر دورک فلسفه سنک پک مهم اولان بو مفهومی تعیین وتحید ایله مکدن عاجز قالدیغنده هیچ شبهه یوقدر. بو مفهوم وارنک تمامیتی، دولونلغنی افاده ایله دیکی حلاله فقیر ومجرد اولارق قالیور. دهافضله سی واره، بعضاً بومفهومی واضح قیلنجه چابالادچق اونی متناقض کوستره حکمزدن شبهه لریزه کامل اولان سورت مطلقده تماملانش اولاندر، خیر اولان تماماً تطمین ایدندر، بومفهوملرک معین برهناسی اولق ایچون محدود اولارق، میلانلره ویا جنسلره وسکالره محصور اولارق واولنره نسبتله تصور ایدیلهلری لازمدر.

رنهائی ومطابق غایه نك قبول ودیکرلرینک آنجق اولک واسطهلری عد اولونماسی ممکن فرض اولونسه بیله، مادام که بومطلق غایه نی تخصیص وتعیین اولونمش هر هاسکی بر فکرک ماوراسنده، غیر معین واقفکاری بر حد اولارق ترک ایتک لازم که حکمدر، اولک بزه نه یاردیمی اولابیلیر؟ واقعه حیاتمه استقامت ویره من مشخص غایه لرله بومطلق غایه آراسنده بر مشترک مقیاس موجود اولما ییجه اومشخص غایه لرک سلسله مراتبی، بر قیمتلر نظامی تأیس ایچون بومطلق غایه نه یه یارار؟ او، تالی غایه لری تعیین خدمت ایدمن، زیرا ا کروسيله بر غایه نی حصوله کتیرمه ویا استجلایه یارایان شی ایسه، بونهائی غایه یه هانکی وسيله لرله یاقلاشاییله حکمزی بیامک ایچون اونک تالی غایه لرله وتالی غایه لرک یکدیگرله اولان مناسبتلرینک بشیندن معلوم اولماسی لازم کلیر، دیگر بر افاده ایله اخلاق علمنک بشیندن یاییلمش بولونمسی ایجاب ایدر. اساساً بوخیر اعلا تصوری، طبیعت اوزرنده طرز معیشتیزی اداره یه قیمت حکملریزه بر اساس تشکیل ایدره انسانی حیاتیزی تنظیمه مساعد اولمقدن زیاده برنوع سری اندیشه سنک وعملدن فراغت هوسی، طبیعته اوستون ویابانجی بروجود مطلق ایچنده استغراق تولیدینه یارار که کوزوکویور. عملی ساحده اخلاقک بو طرزده تصوری، نظری ساحده برنک مبدادن اعتباراً بوتون کائناتک تعلیلی تشبیرینه بکزر؛ عینی سبیدن حادثه لرله وحیات تجربه سنه ایریشمکدن عاجزدر.

سببی شوکه، حقیقتده، بر خیر اعلا مفهومی، هر شیدن اول بوتون معین آرزولرک ماوراسی تصویردر، بومفهوم، غایه لرک سلسله مراتبده صوکه حدی اشارت ایله مک شویله دورسون، بالخاصه غیر معین اولدینی جهته، هر میلانی وهر حیاتی ضروری اولارق محاط اولان واونک کنهی ماهیتده بولنای افاده ایلر. بوکنه وجوهر سایه سنده آرزو، هر نوع فعالیتلری تشویق ایده رک بلاتوقف کندندن دوغاره، طبق حیاتک بالذات کندینی تشکیل ایدن حمله سایه سنده بلا توقف تکثر اتمه سی کبی، بویله جه، مفکوروی خیر، بوتون دیگر غایه لری کندینه واسطه قیلان برنهائی غایه اولاجق یرده برنهائی حد و صوکه بر طمانینت تصور ایله مکده کی امکانسزلی تمیل ایدر. دائماً کندینی آشمق طلبی اونده منکشف اولور، احتمال اخلاقک صوکه سوزی ده بوطلیدر.

*
**

لکن خیر مفهومه دأر تنقیدی تأملده، اخلاقی قیمتله اساس ویرلمه سینه تشبث ایچون بر دیگر (واستمال، فیضی) طرز بلیرر. تنقیدی فلسفه نظرنده هر هانکی بر بیلکینک تحلیلی بزه اونده مندیج اولان ضروری قوانین فکریه یی منکشف قیلدینی کبی، عنعنوی اخلاق نظریاتنه کوره هر نه ایسته سه ک و اراده ایله سه کده ضمناً بذاته خیری ایسته مکلمکمز لازم کلدیکی کبی، عینی صورتله اساسی اخلاقی غایه لرک هر بر اراده نک وهر بر معقول آرزونک موجودیتی ایله مصادره (پشیندن قبول) ایدیلش بو موجودیت طرفندن تضمن اولونمش بولوندینی ادعا اولونابیلر.

Etudes de morale positive عنوانی اوقدر شایان دقت ورنکین اولان تدقیقارنده موسیو بولو، بر غایه لر علمنک ممتنع اولدینی بدستور اولارق وضع ایده رایتمز، هر نه اولورسه اولسون بوتون غایه لریمزک مشترک وسیله سی اولق اعتباریله جمعیتک عالی قیمتی اثبات ایله بور: هر نه ایسترسه ک ایستیه لم، اوکا آنجق جمعیت ایچنده و جمعیت واسطه سیله ایریشه بیلیرز، دیمک که بویله جه، جمعیتی اراده وارز و ایتمه کله مکلف اولدیغمز عقلی بر صورتده اثبات ایدیلش بولونویور. فقط غایه ایله وسیله آراسنده کی بو نسبت، بزه، دهادرین اولان بر روحی و اخلاقی و تیره یی آنجق خارجی و سه نبولیک بر طرزده تمیل ایدیور کبی کوزو کویور. احتمال قوتلی وایچه بر فکر محصولی اولان و صانکه کندیلککندن برحسیات جدله واران بوتحلیل اصولی هم کینیشه تهرک هم تصفیه

ایده‌لک تکرار لاق ممکن‌در . معقول بر اراده ایله نه‌ایسترسه ایستیه‌یم ، یعنی اراده‌می (ویا فرضی اولارق اراده‌لک یرینه اقامه اولونا‌جق دیگر بر اراده‌می) تطمینیه مقتدر اولق اعتباریله بر قیمتی حائر عد ایده‌لک نه‌ی وضع ایدرسه‌م ایده‌یم ، بوشی‌ی آنجق بر ذی‌حیاتک فعالیت و میلان‌لری ایله نسبت حالنده اولارق دوشونورم : دیمک که ضمنی اولارق حیاتک قیمتی بویه‌جه وضع ایتیش اولورم . وینه عینی زمانده ، نوعما تعریفی ایله ، میلانک تطمین ایدیله‌سنک شایان آرزو ، میلانک مماثله اوغراماسنک منطقه مخالف اولدیفنی وضع ایده‌رم ؛ یعنی بر قیمت ، یاخود بر نعمت و بر خیر اولق اعتباریله سوییچی و منفی بر قیمتی حائر اولق اعتباریله ، یاخود بر شر اولارق اضطرابی وضع ایده‌رم . دیمک که حیاتک و حیاته مساعد اولان و اونی انکشاف ایتدیرن هر شئی‌ک و توانکشافک طبیعی علامتی اولارق سوییچک مثبت قیمتی ، نظر عقیده اراده‌لک هر طلب و ادعاسنده بالفعل ادعا و تصدیق اولونمده ، مندرج بولونمده‌در . یالکیز بو تضمین آنجق عقلک حکمنده ظاهر اولدیفندن بوراده خاصه بنم اولان (ویا صیقی صیقی به فردی حادثه‌لر اولق اعتباریله فردی) حیات ، سوییچ و یا اضطراب دکل بلکه صورت عمومیه‌ده آرزو لایان و اراده ایدن بر مخلوقک تصویرینه مربوط اولق اعتباریله حیات ، سوییچ و یا اضطراب موضوع بخن‌در . ایستراک حقیر بوجک ، ایسترا انسان موضوع بحث اولسون (دیگر شرائط معادل اولدی‌ی تقدیرده و قیمت‌لر آراسنده ممکن اولان تعارض‌لر قید احترازیسیله) اونک حیاتک و سوییچک اضطرابنه و محوینه مرجح اولدیفنی تصور ایتمه مکملکیم امکان‌سزدر . دیگر طرفندن ، شرائط سائرده معادلات شرطیله ، اک فضلہ سورن ، اک موازنه‌لی ، اک معضل بناءً علیه اک مشعور و اک سوییچلی حیاته دها یوکسک قیمت عطف ایده‌رم ، یعنی پر نسیب اولارق بویه بر حیاتی اراده ایله‌رم .

حیاتی تصور ایده‌مه‌دن و اراده ایله متساند اولارق ایسته‌مدن هر هانکی بر اراده‌می تصور ایده‌مدیکم کی ، واقعه‌ده ، هر هانکی بر شئی‌ده آنجق معشری حیاتک موجودیتفی استلزام ایدن واسطه‌لرله و معشری حیاتک چرچیوه‌می ایچنده طلب ایده‌بیلیرم . جمعیتی ایسته‌منده تجربه‌لک بکا الزم کوستردیکی و نوع بشر ایچون عادتاً جوهرنده مندرج صایلابیلان شرائط داخلنده حیاتی ایسته‌مکدر .

بویه‌جه هم حیاته هم جمعیه بر قیمت عطف ایدیجه ، جانی مخلوقک و زمره‌لک اوصافه ؛ بو اوصافدن کرک حیاته کرک جمعیه استقرار ، دوام ، وحدت و استقلال بخش ایتدکری تجربه ، علم و تأمل ایله ثابت اولانلره قیمت عطفندن امتناع ایده‌م . بو اوصافک

هانکیلری اولدینی ، افلاطوندن بری صیق صیق اشارت ایدیلن بر موازات حالنده کی
تقابللرله کوسترلمشدر : عضوی باقیشدن ، محبت ؛ روحی باقیشدن فردی تسمیه اولونان
بوتون فضیلتلر ، و بونلر آراسینده ، کله‌نک کنیش معناسیله شجاعت (که ایسته‌مکده
متانت و باطنی انسجامدن عبارتدر ، اونمز هیچ بر فعالیت فایه‌سنه ایریشه‌من) ؛ اجتماعی
باقیشدن معشری نظامی و موازنه‌نی ، زمره ایچنده دواملی بر وحدت آرزوسنی تأمین
ایدن هرشی ، که بونلرک زبده‌سی ، شه‌سنز ، تساند و عدالت مفهوم‌لرنده مندمجدر .

فقط ، هر قیمت مفهوم‌نک تحلیلی ده ایلری کوتوره‌رک ، احتمال اونک اک صمیمی
محرافنده بر نهائی قیمت بولوق ممکندر ، بوده قیمت‌لری تمیز ایله‌مک وساده‌جه اونلری تمیز
ایله‌دیکمزدن دولایی اراده اتمک قابلیتیدر : بالذات عقلک قیمتیدر ، موسیو برونشویفک
دیدیکی کبی عقلی وجدانک *Conscience intellectuelle* قیمتیدر ، نه نظری نه عملی ساحده ،
اونمز واونک فوقنده هیچ بر حکمک وضعی ممکن دکلددر . دوشوندکمی ، شعور صاحبی
اولدقی ، عقلی بر وضعیت آلدقی عینی زمانده تفکره اک یوکسک پایینی عطف اتمش
اولورز ، زیرا تفکر هر شرفلی پایه‌نک منبعیدر . « آرتق دوشونمه‌مک ایسترم » تمیزی
مقدسانه اک بویوک تجاوزدر ، عینی زمانده بشری نومیدینک صوگ حدیدر : زیرا بونی
تمی ایدن شبه یوق که اضطرابلریمزک زوالیله برابر بوتون وارلغک زوالنی ، هر شیئک
محوینی ، هر شیئک قیمتدن سقوطنی تمی ایدیور ؛ بر فکر شعله‌سی باقی قالدقجه دنیاده
قیمت‌لر وارددر و براخلاق وارددر ؛ فکر سوندیمی ، هرشی‌ده ، برابرجه ، تام برفرقسیرلق
indifference ایچنده سوز : « انسان کندی اولدوره‌ندن ده اصلدر ، چونکه اولدیکی
بیلیر ... - عقلک قیمتی ایله برابر بوتون یوکسک معنوی فعالیتلرک ، علمک ، صنعتک ،
فلسفه‌نک ، دینک قیمتی‌ده معطادر ، بونلری بیلیمه‌مک ویا آکلاماق ممکندر ، فقط
ماهیتلری و غایه‌لری اعتباریله دوشونوب پایه و شرفنی تسلیم اتمه‌مک امکانسزدر .

نظری حقیقت کبی اخلاقی حقیقی آرایان عقل صوگ تحلیله نهائی قیمت اولاروق
کندینه مصادف اولونجه ، اخلاقک محتواسنی تشکیل ایدن ساحه‌نی استکشاف ایده‌رکن
نقطه حرکتنه ، بالذات صورتنه ، اساسی خیر اراده‌سنه تکرار واصل اولور . بویله‌جه
کندی مختاریتی شعورنی اذراک ایدره ، یاخود شوافاده‌طرزی ترجیح اولونورسه دییه بیلیر که
عقل حریت اولوق اعتباریله کندی بیلیر . و آرتق اوزمان نظرنده اک یوکسک تقدیر
لایق کوزوکن شی اک قیمتی اثرلری ، قارانیلمش محصوللری دکل بلکه بالذات کندی

جهدی، قدرتتک نامحدودلنی وحریتک صافیتی در؛ یعنی عقلک نیتی، صمیمیتی، وعقل اراده سی قیمت ومزیت اعلائی حائزدرلر.

بوشیری غایه لر جدلی سایه سنده هرکونکی عملی حیاتک بوتون مشخص مسئله لری پشیندن وبر دفعه یه مخصوص اولارق حل ایتمک امکانشز اولدینی آشکاردر: بومسئله لری کندی کار وضررینه قبول ایتک، اونلرک قاریشیقلغنی ازاله ایتک ویا حل ایلهمک بالذات حیاتک ووجدانک وظیفه سی و شأنیتی تشکیل ایدر. عینی صورته، نظری ساحده ذهنک عمومی مبدألری اونی حقیقت بوللرنده محافظه وسوق ایدرلر، فقط سی حالنده علمی فعالیتک بیکلرجه یوقلامالرینی؛ بیتمز توکنمز مشکلاتی وضروری کشفلرینی رفع والفا ایتزلر. فقط بونلری کشف ایدن تحلیل عینی زمانده قاباطاسلاق بر تصنیف یاپار و عمومی برسلسله مراتبک آنا خطلرینی بزه احضار ایلر. باشقه یرده اولدینی کی بوراده ده سلسله وجود سلسله معرفتک عکسیدر: ایلک نظرده کوزوکوب اخلاقی جدله اک آز آلیشقین کوزلره بیله کندیلرینی عرض ایدنلر قیمتک اک آشاغی درجه لیدر؛ آنجق روحک درین بررؤیتنه، ده امدقق ومصر برتأمله، ده ااصیل براندیشه یه کندیلرینی افشا ایدنلر (دیگر قیمتلرک حکمت وجودی اولدقلرندن) ماهیتلرینک اصیلکی ایلر اونلره تفوق ایدرلر.

*
**

اوجونجی برباقیشدن بشیری غایه لرک مقایسه سنه توسل اولونورسه بومقایسه نک ده ا عقلی بر اهمیت اولور کی کوزوکویور. بو نقطه نظر خاص معناسیله علمک هر زمان قوللانیدینی اصولره ده ایاقیندر. بشریات علملرینک و تاریخک آیدینلغی آلتنده بشیری غایه لری بروحدندن اعتباراً یکدیگرنندن منطقی اولارق چیقان برطرزده دکل بلکه تکامللری اعتباریله، تاریخک جرباننده طبیعی برنظام حالنده انکشاف ایدوب عکسینه دونه سی ممکن اولمایان برترقی حالنده مطالعه یه تشبث ایلهمک ممکندر.

بدایه، تاریخک هنوز بزه قطعی وثیقه لر عرض ایلهمدیگی یرده بشیری غایه لرک هانکی عقلی وتیره لرله یکدیگری تقید واستلزام ایلهدکارینی بزه کوسترن حیاتیات وروحیاتدر. مادام که هر حیات، کنهی اعتباریله میلاندر ومادام که میلانله مساعد وغیر مساعد اولانک، خیر ایلر شرک تفریق بایریور، او حالده ایلک قیمتلر (بوتون دیگرلرینک مادی وغیریزی

مسندي اولان) حیاتی قیمتلردر؛ شبهه یوق که حیوانلق بوندن ایلری کیتمز. فقط حیات تمادی وانتقال ایله فرد بشر زمیره سندن آریلاز (بوزمه ایسترتوته ملی قلان، ایستر معنای خاصیه عائله اولسون دائماً آز چوق عینی قانندن کله تصوری واردر). ابتدائی اخلاقی علاقهلر فردی حیاتک وزمه نسکیملردر، بونلر آنجق متقابل نسبتلرینه نظراً، صیرا ایله یکدیگرینه مستند ویا تابع اولدقلرینه کوره تعریف اولونورلر؛ زیرا منشألرده معشرک فرددن طلبلری نه قدر امرانه و تفرعات اعتباریه دقیق اولسه ده، ینه بوجبوریتلرک خارجنده (نه قدر دار اولسه ده) ینه فرد براسنقلال و ذاتی تشبث ساحه سی براقلمش اولوق لازم کلیر؛ ایشته حق حسنک و حریتک اخلاقی قیمتنک ایلك ایشینی بو ساحه ده بلیرمش اولمالیدر. صوکر اجماعی حیات و شخصی حیات شبهه سز تدریجاً دائماً یکدیگریله متناسباً تخلف ایتمش، کینیشه مشء تشکیلات قازانمشلردر. نهایت، بر درجه ایلریده، حیات عینی زمانده روحی و عالمشمول اولان کهنی ادراک ایدره، دینی، بدیی، علمی حیات اولور.

یکدیگرینه ارجاع و یکدیگرنندن تعلیل ایدیه مه مکله برابر عملی حیاتک مقوله لری ماهیتنده اولان بواساسلی قیمتلر یکدیگرینی تقیید ایدرلر، برسلسله صراتب حائنده نظامه تابعدرلر؛ اکر ایلك قیمتلر اولماسه یدی صوکر تعریف اولونانلر موجودیتلرینی ممکن قیلان شرائطی الهه ایتمه مش اولورلردی، بونکله برابر بوصوکنجیلر اولکیملرک حکمت وجودی، اولنری محق کوسترن سبب ماهیتنده کوزو کورلر، سلسله نک دیگر اوجنده اخلاقیلیغک صورتی تشکیل ایدرلر و اخلاقیلیغک مائزمه ابتدائیه سی ماهیتنده اولان محض حیات و میلانه تقابل ایلرلر. بویه جه غیر متجانس برحدلر سلسله سی الهه ایدیلش اولور. بونلر قارشیاقلی برتابعیت ویا استقلال صیراسنه کوره تصنیف ایدلشلردر، طبق اوکوست قوتنک سلسله صراتبه تابع علوم اصلیه سی کبی: ایلك مسلم اولان قیمتلر صوکر کلنلرک امکافی و تحقیقی شرطی کیدرلر، بالمقابله صوکر کلنلرده کندیلرینه تقدم ایتمش اولانلری برسوق طبیی شکلندن عقلی شکله کچیره مبدألری کتیررلر. اساساً ایلك نظرده بوراده کی سلسله درجات قوتنک علوم درجه لرینک عکسنه اولارق تأسس ایدر کوزو کور. زیرا بیلکی دکل عمل موضوع بحدردر، بشری غایه لر اک مشخصدن اک مجرده دوعرو چیقان قاتلر تشکیل ایدره کیدرلر. فقط، دها یاقیندن باقنجه بونک ظواهردن عبارت اولدینی آ کلاشیلیر: زیرا، اولاً، حس ایتدیرمه

چالیشدیغمزکی شعور، حیات ایچنده مههم برحاله پشیندن معطا بولونمقده در؛ فقط ثانیاً، وبالخاصه شووارکه معنوی و غیر شخصی دینلن غایه لریک، بشری مییشی سسوق و اداره ایتمه لری ایجاب ایتدیکی زمان، مجردات حالنده دکل بلکه صوکه درجه مشخص برحیات روحیه (شاهی، عالم، ولی حیاتی) اولارق مطالعه ایدیله لری لازمدر. بوحیات صاردینی و آشدینی بسیط عضوی حیاته نظراً صوکه درجه معضل، متنوع وزنکیندر.

فقط بویوکه قیمت مقوله لری بر کره تشکیل و تعریف اولونجه، بوعملیه نیک معقولیتی بالتجربه کوسترمک موضوع بحث اولور. براخلاق، نیچنک دستورینه نظراً، برقیمتله لوحه سیدر، بشریتک اخلاقی تکاملی ده، احواله کوره، بولوحه لریک کاه بردنبه آلت اوست ایدیله سی، کاه یاواشجه تعدیلیدر. شبهه یوق که بویوکه بشری غایه لر آشاخی یوقاری دائمی اولارق قالیرلر، چونکه اولر بزم طبیعتمزک ایجابیدرلر، مع مافیه بونلر دینی ویا فلسفی، ویا محض اخلاقی مختلف مفکوروی تصورلر حالنده درلودرلو انکشاف ایلده مش، استقامت آلمش، ترکیبلر یامش، یکدیگرینه تابعیتله وجوده کتیرمشدرلر. اولری آنجیق تاریخ منهنه سنده مواجهه لندیرمک ونسی قیمت و مشروعتیلرینی تعیین ایلهمک ممکن اولور. بوندن صوکره یاییلجاق برایش قالیر: منحصراً اخلاقی حیات باقیشدن «وجدانک ترقیلری» تاریخی یازمق. اگر هر اخلاقی تلقینک، زماننده هانکی مشکلاته، هانکی وجدان اشتیاقه، هانکی وسوسه لره تقابل ایلهدیکی ایضاح اولونسه یدی، خلاصه هانکی باطنی حیات ویا اجتماعی عمل مسئله سنه برچاره حل کتیردیکی کوستریله سی یدی او اخلاقی تصور عقلاً مشروع و محق عد اولنه بیلیردی. بونقطه نظر دن اخلاقی قیمتلرک، ناصله ظلمتلی، باطل اعتقادلری، اولجه جاری اولان دهاقابا براخلاق منطق سزلقلرینی دفع وازاله ایلهدکلی، بواسکیلردن دهانزکین، دهانسیجاملی ودهادرین برحیات مفکوره سی وجوده کتیرمک اوزره اولری تنظیم ایدرکن نلری حذف و تصحیح وبالخاصه نلری محافظه ایلهدکلی کوستریلرک اثباتی یاپیلش اولور. علم یکپاره اولارق و قبل طرزده تشکیلی ایتیز، بلکه کنهی اعتباریه تجربی عقل ویا عقلیشمش تجربه در؛ عینی صورته، اخلاق ده براصلاحاتی ویا بر فیلسوفک فکرندن ویا قلبدن تماماً یاپیلش اولارق چیمازه، برهنده دعواسی کی تعلیل اولوناماز، برشمر کی انشا ایدیلهمز؛ اخلاق دائماً مادی، روحی و اجتماعی نوعلردن و خارق العاده معضل ماهیتده ضرورتلر مجموعه سنک تابعی آلتنده بولونور، بوحقیقی شدتله تنویر ایتیش اولق اجتماعیات مکتبک مزیتی تشکیل ایدر:

« کيف مایشاء براخلاق تأسیس اولونماز » . فقط بالمقابله اجتماعیات مکتبتنک کورمه دیکی ویا اهمیتنی آز تقدیر ایلدیکی برنقطه واردر : اخلاقی حیاتلرینک معطالری ویا کندیلرینه انتقال ایتمش اولان مفکوره اوزرینه، اولنری متبادیاً تصفییه ایدهرک، عقلیلشدیره رک ، یکدیگرینه نظراً تنظیم ایلهرک عکس تأثیرده بولنار روحلرک بطی و جانی سعی . اخلاقیلنک صورتنک بزه کوره نه اولدیغنی ، اونی بیطرفلق و عمومیت وضعیتنک تشکیل ایلهدیکنی سسوله دک . ایمدی خاصه اخلاقی اولان بواراده ، آز چوق تأمللی ، آز چوق قوتلی اولارق بوتون یوکسک مدنیتلرک تاریخی امتدادنجه اثرینی اظهار ایتکده کورولویور ؛ برقیمتله نظام اخلاقیسی بوتقیدی تجربه و امتحادن کچجه ، باطلک ویا نیتی نقض ایدن نتیجه لره واصل اولمق سزین قاعده حالنه افراغ ایدیلرک مستعد کوزو کونجه ؛ یاخود دیگر برافاده ایله ، معیشتنک عمومی و دواملی قانونی اولارق اراده ایدیله بیلیرسه ؛ بوندن باشقه حیاتمزی اوزرلرینه قوردیغمز دیگر قاعده لرله تألیف اولونه بیلیر واونلره بویوک بعضی انسجاملی مبدألر حالنده توحید ایدیله بیلیرسه بوقیمتله نظام اخلاقیسی مشروعتنی اثبات ایلهمش عد اولنه بیلیر . بونقطه دهده اخلاقی قیمتله رک اعمالی و صحتنک تحقیقی علمی نظریه لره مشاهددر : تجربه و تاریخک آیدیلنلنده وقوعه کلن برعقلی صمیمیت و تنقید ایشیدر .

بویله جه ، بشریتنک اخلاقی تکاملی ائناسنده، اونک ترسیم ایلهدیکی منحنینک هر نقطه سنده اخلاقی مفکوره ایکی قوتله سلسله سنک محصله سی کی کوزو کوپور : برطرفدن ، اونک واقعاتدن عبارت معطالری ، عنعنه لری ، اجتماعی مکتسباتی تمثیل ایدهلر (بونلر هرشیدن اول محافظه کار قوتلردر) ؛ و دیگر طرفدن ایستریکی فردی و معشری حیات شرائطنه تقابلی ایدن یکی اشتیاقلری افاده ایلهدکلی جهته ؛ ایستریکندیله وفاق و اتحاد حالنده بولونمق احتیاجنه ، تنقید جهدینه و عقلیت لزومه ترجان اولدقلرندن دولایی تجدد و اصلاحات مبدألری اولارق احرای تأثیر ایدن قوتله . (بونقطه نظر دن عقلی اولمق ، کندیله وفاق و اتحاد حالنده بولونمق احتیاجی علمی حقیقت ایچون اولدیغنی درجه ده اخلاقی حقیقت ایچون ده اساسلی اهمیت حازر کوزو کوپور) . اجتماعی عنصرلره محافظه کار قوتله اولمق اعتباریله متفوق براهیت عطف ایلهمک ممکن ایدسه ، بالمقابله شخصک و عقلک ، یعنی محاکمه نک شعور لوفالیتنک حصه سی اخلاقی تجدد ایشنده اساسلی اهمیت حازر کورولمکده در . زمانلرک و مکانلرک نوعی کی اجتماعی قوتله متحول اولابیلیرلرسه ده بوتون بشریتک وحید و غیر شخصی اولان استقامتی ، مشترک سیاسی تجدد قوتلرنده ترسیم ایلهملیدر .

اساساً اخلاقی قاعده لرك بو تنقید و تاریخ تجربه سنه معروض قیلما سنك ، بشریتك بر خط اوزرنده ، منتظم و پشیندن مؤمن بر طرزده ترقیسی فکرینك قبولنه اصلاً متوقف اولمادینی آشکاردر . هر یردن زیاده اخلاقده ، ضعف لری و وظیفه اهللاری ، آنی او یانمالری و نا مأمول حمله لری ایله معنوی حربی ، حسابیه قاتمی لازمدر . هیچ برشی ، (حق بر کون اولکی خیال خامك تحققی یا خود واقع لرك بر مجرد بلانی تقلیداً تنظیمی بیله) اولك ایچون مقدر ویا مجتمع دکلدر . - شوراسی ده مسلمدر که ، مادام که بوراده اخلاقی قیمت لرك عقلی بر تحقیقی *vérification* موضوع بحثدر ، احوالده بو اخلاقی قیمت لرك بشر کتله سنه تطبیقنده کی کثرت ویا امنیت ویا قطعیت مسئله سی یوقدر : بوراده بر صرف و اخلاق تاریخی دکل بلکه عرفلر و اخلاقه دائر تصور لر تاریخی ، بشری مفکوره نك بر تاریخی موضوع بحثدر . ایمدی ، واقع لرك آیدینلغنده باقار ساق ، بو مفکوره نك کیت کیده آرتان بر طرزده عقلیلشدیکی (بو و تیره نك مرحله لری بوراده ترسیم ایتک ممکن اولما مقله برابر) احتماله قریب کوزو کو یور .

مثلاً تعاقب ادواردده اخلاقی قیمت لری کیت کیده فضله تعمیم ایله مک تمایلنك بلیردیکی ظن اولوناییلیر [۱] اقربا ، وطنداشلر ، عرقداشلر حقنده « ای » عد اولونان بر طرز حرکت ، آزچوق بر مدت صور کرا بو محدود دائره دن اوتیه توسع ایتمکدن ، ده واسع بر طرزده انتشار ایتمکدن ، عمومیلشمکدن خالی قالماز . خریستیانلغک کتیردیکی ای خبر اساس اعتباریله « همجنسزم » مفهومی جنس بشرک حدود لرینه قدر کینشله تمکدن عبارت اولما مشمیدر ؟ ایشه مواجهه لرنده کننیمزی مکلف حس ایله دیکمز کیمسه لرك دائره سی یا واش کنیشه تن شی اخلاقی مفهوم لرك بواشار قوتیدر ، اوصورتله که بو قوتده بر نوع منطق مند مجرد کی کوزو کو یور . - ینه او یله کوزو کو یور که باشلانغیجده بعضی کنزیده روحلر طرفندن رسم کشادی یا پیلان بر اخلاقی مکلفیت یا واش یا واش ، ینه بر نوع منطق ایله ده فضله مقدارده انسانلر طرفندن قبول اولونویور ، بو اخلاقی مکلفیت معشری وجدانک عناصر مرکبه سندن اولدینی نسبتنده یکی بر منظره عرض ایدیور : بدایتده ساده جه شخصی بر امر ، خبری ایسته ین اراده نك اجتماعی زجر دن مستقل اولان بر عنایت اثری ایکن یا واش یا واش افکار عمومیه اونی تقویه ، طلب ایدیور ، عرف جبر قبول ایتدیریور ، نهایت قانون مؤیده لری وضع ایله بور ؛ خبر و شفقت ساحه سندن عدالت

ساحه سنه ، محض اخلاق ساحه سندن حقوق ساحه سنه کچور . علمي حقیقت ده عینی طرز ده نوعاً قاتیلا شیر ، لابوراتواردن مکتبه کچر .

عینی صورته اخلاقی فکرلرک ، یکی وضعیتلر قارشیدینده بلیرمه لرنده ویا متروک قالمالرنده اجرای تأثیر ایدن عقلی و تیره لر کوروله بیلیر ، وجدانک اک کیزلی طرفلرنده فعال اولان بونلر بر درجه یه قدر قابل انبندرلر . زمان وعرف ایله مؤسس بولنان افتراق و تحوللرک آئینده ، وجدان ، بر نوع اخلاقی تجرید ایله یاواش یاواش اساسلی عینیتلری کشف ایدر ؛ قاست ، صنف ، عرق فرقلری و امتیازلری بو صورته تزلزل ایدر . مساواتچی و ده موقرات اولان عدالت فکرینک اخلاقی تصورلرک الک عقلیسی *intellectuelle* اولدینی اکثریا سوبله نمیشدر . اکر بودوعرو ایسه ، عدالت فکرینک اخلاقی تکاملده متزاید اولان تقوی بوتکاملک عقلی بر استقامتی حائر اولدیغنه بزى تأمین ایدر و بر دلیل قیمتی اکتساب ایلر . « عینی فعل ایچون ، عینی قاعده لرک بوتون فردلره تطبیق اولونماسی » ؛ « اساس اعتباریله مشابه بوتون وقعه لرده عینی قاعده لرک تطبیق اولونماسی » ؛ ایشته بوا یکی عدالت دستورینک وجودی مضاعف بر تجرید و تیره سنک محققنه متوققدر .

عینی صورته ، تنازع وظائف مسئله لری ایله مشغول منفکرده اولدینی کبی حقوق شناسده ده اوقدر فعال اولان اخلاقی تجرید ، بشریته فعللرک ، فردلرک ، زمره لرک طویدن تحسین و تقییحندن یاواش یاواش روز چور تیر . کیت کیده فضله تفریقلر یابیلیر ، مشترک کورولنی برایشده مسئولیتلر اولچولور ، ساده حقوقک دکل اخلاق ده مؤیده لری معشری ایکن کیت کیده دهها زیاده منحصرأ شخصی اولورلر ؛ فرد مملکتک ، زمره سنک ، عائله سنک قباحترلرله کیت کیده دهها آز معنا متساند عد اولونور . فردده بیله آرتق باشلا فقیجده کی اصیل نیت ، ویا ایفا ایدیش خدمتک پارلاقلی ، حق دیگر جهندن اظهار اولونان فضیلتلر محقق قباحتره ، قصورله کوز یومولماسی ایجاب ایتدیرمز ؛ عامه یی علاقه دار ایدن ایشلرده بولنان آدم ایله خصوصی یاشایان آدم ، مأمور ، محرر آیرد ایدیلیر ، بو فعالیتلردن هربری خصوصی مکلفیتلری و حقوقی حائر اولمق اعتباریله مجرد بر طرزده دیگرلرندن تمیز اولونور . بر فعل بیله طویدن تقییح ویا تحسین اولونماز ، تحلیللر یابیلیر ، نکته لر کوزه تیلیر ، نیت ابله عاقبت بر برندن تفریق اولونور ؛ مثلاً ، تربیه نک ، حاکم اولان رأیبرک اتخاذ ایدیش اولان قرار اوزرینه تضییعی اولچمکه تشبث اولونور ؛ فعلک نتیجه لری آراسنده دوعرودن دوعرویه تخمین و مراد ایدیش ویا ایدلسی ممکن اولانلره

آز چوق تصادفی وقوعات ؛ محقق ، محتمل ویا ساده جه ممکن عواقب تدقیق اولونور و هر ی فردک کرک کندنی کرک غیری تهله کیه صوقق و برماجرايه آتیمق حق اولچولمک ایسته نیر . - بوتون بو جهتلردن ذهنی تکامل ، روحی حادثه لره نفوذ ، علمی واجتماعی بیلکی اخلاق اینجالکسک ، وجدان ترقیسسک لازم غیرمفارق کوزو کویور ؛ بو عاملر ، خاصه عقلی بر تقدیره ویا دلیله متحمل اولدقلری نسیتمده ، بو عینی وصفی ، تلقین ایله دکاری ویا امکان دائره سنه صوقدقلری اخلاقی حکملره انتقال ایتدیریور کیدرلر .

خلاصه علم کبی ، صنعت کبی ، ذهنک بوتون ایشلری کبی اخلاق ده ، ترقی ایدر کن کندیسندمه کی بعضی عنصرلردن قور تولمه توجه ایدیور .

بو عنصرلری تعین ایچون « اجتماعی اولان عنصرلره دیمک دوغرو اولمازه بدهک » یالکسز اجتماعی واختباری اولان ، تماماً محلی وقارینجا معین احوال و شرائطه ویا اعتیادلره باغلی بولان « عنصرلر دیمه لیدره . اخلاق همدها عالمشمول همدها شخصی ، عقله ده دوغورلدن دوغورویه مستند و فاعلک سربستجه تقدیرینه بلا واسطه توجه ایدر بر شکل آلیور کیدر . شبهه یوق ، عرقلر و دورلر هنوز اخلاقه متنوع رنگار ویرمکده در و ویرمهک دایما آز چوق دوام ایدر جکدر : دینلر بو خصوصیتلرک باشلیجه محافظی اولان عنصرلردر . فقط بورنک تنوعلری آلتنده ، عنصرلرک تعاقبنده محض بشری ، وعقلک وحدتی حائر بر اخلاق حقیقه یوغورولویور و میدانه چیقیور کیدر . بو عقلی اخلاق عالمشمول بر صورتده تطبیق اولونما یورسده هر کس حین حاجتده اونک دستورلرینه مراجعت ایله یور . پاسفال و مونته نی « بر ایرماغک تحدید ایله دیکی عدالت ا » دن بحث ایدرلر ، بو حقیقت اونلرک زماننده نرم کندن دها فضله قابل مشاهده و تحقیق ایدی و اساسلی قیمتلر لوحه سی ، اخلاقی تقدیرک (تقویمک) (Appréciation) عمومی مبدألری ایچون اولمقدن زیاده حقو قک اوافق تفرعاتی ایچون جاریدر . بو عقلی اخلاق ، کندی شعورینی الدهه ایله مکمه موفق اولدینی نسبتده ، تأمیناتی کندنده بولور و اولجه کلش اولانلرک تقدیری مقیاسنی ده احضار ایدر :

دنیا اختیار لاه کین و صدمه بو کسه لیر

ایشته بور و حله و بونوعدن بر اصول ایله درکه اخلاقی قیمتلرک تنقیدی بر تاریخی اونلرک عقلاً مشروعتنک اثباتنه معادل کوزو که بیلیر .

*

* *

مختلف غایه‌لریمیزک بر نظریه‌سفی تشکیل ایتمک ایچون قوللانیلان بوصوک ایکی اصولک آنجق مبدألرینی طاسلاق حالنده چیزدیکمیزی سویله‌مکه حاجت یوقدر . عجا بوایکی اصول آراسنده ، نتیجه‌لری اعتباریله ، توافق وارمیدر ؟ بزه ، هیچ اولمازسه اساسلی نقطه‌لرده ، بوتوافق موجود کوزو کویور . بوندن دولایی بوصوللری بکدیگری‌نک متممی عدایله‌مک ممکندر ، چونکه بولردن برنجیسی هم عقلی هم روحی برتحلیلدر ، ایکنجه‌جیسی ده برنجینک حیات وتاریخ واسطه‌سیله تحقیقیدر . هر حالده هرایکیسی ده روح بشرک الک عمومی والک درین ایسته‌کاری ، بتون دیکر خصوصی آرزولریمیزک مقیاسی ومشروعیت سببی اولان دیله‌کاری نظر عقده تبارز ایتدیرمکه یارار . بوایکی اصول ، بر نتیجه‌یه ایریشه‌بیلدکاری نسبتنده (اگر بوایکی کله‌نک یان یانه کتیرله‌سی امکانسز اولماسه‌یدی) بر نوع طبیعتی شکله‌جیلک *Formalisme naturaliste* مذهبی تأسیس ایدیلش اولوردی؛ یعنی شخصی حیاته‌ده وبشریتک تکاملنده صانکه تنظیم ایدیحی صورتلرک (شکللرک) توالی ایدن قاتلری منکشف اولوردی . وجودک معدوم اولماسی ممکندر؛ فقط اگر هر موجودکنهی اعتباریله فعالیت ایشه وجودی اراده ایتمکدن ، یعنی میلانلره مالک اولمقدن خالی قالماز ؛ میلان ایشه شعور وفکر دیمک ایشه تفکری ایسته‌مکدن امتناع ایده‌مز . دیمک که حیات ، شعور ، تفکر ، ایسته‌ک روحيات اعتباریله غیرقابل تفریق وآزچوق یکدیگری‌نی متضمن اولدقلرندن (زمان زمان اونوتماز ویا انکار ایتمه‌مز ممکن اولان فقط ضمناً ایسته‌مه‌مز امکانسز بولنان) نهائی مفکوره اعظمی حیات وتفکرک موجودیتیدر؛ نهائی مفکوره نیم فردی حیاتک وفکریمک دکل بلکه (حکم ایدن غیر شخصی عقل اولدیغندن و نیم فردیم ایچون دوغرو اولان شی دیگر هر هانکی بر فرد ایچون دوغرو اولاجقندن) صورت عمومی‌ده حیات وتفکرک ظفریدر . سوق طبیعی اولاشویله سویله‌یور کیدر : کندی حسابکه یاشا ودوشون ؛ فقط ، بیلپورز ، فردک سوق طبیعیسی بیله عالمشومل حیاتک جریانندن متأثردر ، صانکه او حیاتک سطحنده برپوروشوق کیدر . دیمک که اساسلی ایکی امر اخلاقی شودر : حیات اولسون ، فکر اولسون ! بولنر یکدیگری‌نی مستلزمدر ، یکدیگریله متوازندرلر ؛ اولردن شو امر، نتیجه اولارق چیقار : نفسکده وخارجکده حیاتی وفکری ممکن قبل ؛ انسان اول ؛ عادل اول ، نفسکده واطرافکده ، عمومیتلری صیراسنی کوزه‌تهرک عمومی غایه‌لره خادم اول !

III

دیمک که انسانک عمومی غایه‌لری حقنده کله‌نک دار ومثبت معناسیله بر علم دکلسه‌ده

هیچ اولمازه بو عمومی غایه‌لری مشروع کوسترن عقلی بر نظریه ممکندر ، بدیهیدر که بونظریه قبلی اولماز ، چونکه میلانلریمیزک تنوعی ، تکامللارنده کی مرحله‌لر و معضلیت ، ایچنده انکشاف ایله دکلری اجتماعی مناسباتک مختلف اولماسی ، بوتون بونلر اختباری مطالعه‌لردر ؛ فقط هیچ اولمازه بو معطالری تکامل ایتدیرن شرائطک و باطنی قوتلرک محض تأملی ، یعنی کله‌نک یکانه شایان قبول معناسیله عقلی بر تحلیلی یا بیلابیلیر .

بشریت بعضی قیمت‌لری طانیور ، تصدیق ایدیور . بونلر نه عندیدرلر ، نه ده ساده‌جه اجتماعی و خارجی تصدیقلردن عبارتدرلر . عقل سلیمه مالک آدامک ذهننده بویوک منطقی مبدألر ویا ایلک مقوله‌لر حاضر و مؤثر بولندقلری کی بوغیر شخصی قیمت حکملری ده هر ناموسلی آدامک وجداننده حاضر و مؤثر درلر ؛ بونلر اخلاقی حقیقتلر اولارق ظاهر اولورلر . اونلری حیانتک مختلف احوال و شرائطنه تطبیق ایله مک ، نتایجی ممکن اولدینی قدر اوزاقلرده تعقیب ایله مک ، احواله کوره ناصل یکدیگری تأیید ایتدکرینی ویا نقض ایدر کوزو کدکرینی تدقیق ایله مک اخلاق متفکرینک وظیفه‌سیدر . هر حالده بو اخلاقی قیمتلر بزم ساده‌جه اختباری ترجیح‌لریمزدن متمایز درلر : اختباری ترجیح‌لرک بر قوت و بر شدنی واردر ، قیمت ایسه آنجق بوغیر شخصی عمل دستورلرنده در ؛ اختباری ترجیح‌لر ساده‌جه شعور واقعه‌لری اولارق کندیلرینی عرض ایدرلر ؛ اخلاقی قیمتلر ایسه کندیلرینی واجب اولارق جبراً قبول ایتدیررلر . اونلری معشرک اوامرینه بالضروره مطابق ویا جمعیتک محصولی عدایدوب اجتماعی تسحیه ایتمه‌ملیدر ، بلکه اونلره «غیر شخصی» وصفی ویرمه‌لیدر ، زیر ائم ایچون اولدینی قدر هر هانکی بر ذی عقل مخلوق ایچونده قبوله شایان و مرعیتی واجب اولارق ظاهر درلر . بوغیر شخصی حکملر ، هر حقیقت حکمی کی ، بر مکلفیتی ، حقیقی طانیق واونی انکار ایدرک کندیمیزی تکذیب ایتمه‌مک مکلفیتی ، احتوا ایدرلر . بونک اخلاقی ساحه‌ده کی معناسی «حکم‌لرک تصدیق ایله دیکی قیمتی انکار ایتمه‌مک ، وضع ایتدکاری ترجیح نظامنه کوره ترجیح ایله مک» مکلفیتیدر . فقط ، اوزمان ، بوغیر شخصی حکم‌لرک هپسی قابا غریزه‌لریمزه ، اک کور واک حیوانی میلانلریمزه قارشی کدک‌لری نسبتنده ، چیفته وحق متعدد صفحه‌لری اولان بئلک‌مزمده ، نفسک‌نفسه قارشی مجادله‌سی باشلار ، بو حکملر برر وظیفه اولارق کوزو کورلر .

بونی دیمک اخلاق عمومی قانونلره رعایتدن ، بر امرک اجرا سندن ، یکنسق و مجرد بر مفکوره‌یه توفیق حرکتدن عبارت اولدیغی سویله مکمیدر ؛ شبه‌سزه خایر . چونکه مادام‌که

اخلاق قانونلری منحصراً و جمعیت اولی اعتباریله جمعیت اوزرینه تأسیس اتمه یورز و اونلرک اساسی حد ذاتده محق کوز و کدکاری جهته جمعیت طرفندن قبوله شایان قیلان سبیلرده (بونلر مدرک اولسون، اولماسون) کورویورز، بوقانونلرک حقیقی منبعنک خارجه زده دکل بلکه بزده کائن اولانک اک صمیمی جهته بولوندیغنی اثباته حاجت یوقدر: اخلاق اصر مختاریتدر. - ینه شبهه سزه خار، چونکه احتراصلریمزک، خودکاملیمزک حیوانلیمزک مقاومتنی قیرمق لازم. اخلاقی قیمتلر بونلره قارشى مظفر ویا مغلوب اولایمی، احداث ایتدکاری اعتیادلر، اوپاندیردقلری حسیات (باطنی سکون و اندیشه و ذهنی شورش) ایله سیمیز ایزلر بر اقیرلر و بویله جه بزم کندیمز طرفندن یا واش یا واش یوغور و لما من - خادمدرلر. انسان اصلا کندینه ساده جه معطا دکدر، بلکه انسانک وظیفه سی شورش و آنا رشی آلدن کندینی فتح ایتک، کندینی یا مق، توحید ایله مکدر. بزآز چوق کندی انا مزک صانع یز: ایشلرکن مؤسس و اعتراضدن مصون براخلاقی مبدای تطبیق ایله مکدن باشقه برشی یا پادایغمز احوالده بیله بر جهته بولونویورز، نوعا شخصمزی انشا ایدیورز. - فقط ینه وبالخاصه خار، چونکه اخلاقی حیاتده هرشی وجدان مسئله سیدر: هر موازنه و تأمل معادل حقیقیسی اولمایان بر مسئله وضع ایدر، دیگر برینه ارجاع قابل اولمایان بروقه تشکیل ایدر. بوندن دولای اخلاق ده، علم کی، تمامی تجدددر: یکی احوال و شرائط اسکی قاعده لک انطباق ایتدیریله سی، مختلف عمده لک ترکیبی، اونلرک هر برینه عائد اولان اهمیتک باشقه جه تقدیری؟ بعضاًده باطنی شدتلی بحران، هدایت یولنی بولمق، حقیقی معنوی اختلال: علمی عقل قدر وجدانک مالک بولندی بی بو اوریثینالیه تی و بو غیر قابل ضبط حریتی موسیو برونشویخ کو سترمشدر. فقط دیگر طرفدن، حق اک جذری تجددلره و ارنجه یه قدر کرک علمی عقل کرک وجدان دائماً عینی استقامتی آلیرلر، بو استقامت ساده خارجی مقاومتلرک تضییقیله دکل بلکه باطنندن کلن برانسجام، معقولیت و وحدت احتیاج و طلبیه در.

*
* *

آرتق آکلاشیلورک اخلاق، صیراسیله هم وظیفه مفهومی مرکز اتخاذ ایدر و هم بالاخره اونی آشمق محکومدر. هر کسک قوللانماسی معتاد اولان وظیفه سندن فضله سی یا مق، تعبیری بوندن طولای شایان قبول براخلاقی معنایی حائر عدایمه ملیدر: بر فعل وجدان

مواجهه سنده خیرلی ، اجرایه لایق کوزو کورسه ناصل اولورده بزکندیمیزی اونی اجرا ایله مکله اخلاقاً مکلف عد ایتله میز ؟ ای ، اخلاق ، واجب کملرینی معادل و مرادف عد ایله مک ممکندر . یالکیز ، وجدانمزله بزم آراضده برایش کبی کوزوکن محض اخلاق وظیفه مفهومی یاننده برده اجتماعی مکلفیت یعنی صرف وقانونک بزدن بکله دیکی وایسته دیکی واردر ، بوآنحق بروسطیدن ، اکثریا معشری اخلاق حد اصغریسندن عبارتدر : برآز حساس اولان هر وجدان هر آیدمه بووظیفه دن اوتیه ترقی ایتمه که مجبور اولدیغنی حس ایدر .

فقط بزم یا باجممز شکک وظیفه منظره سی اکتساب ایتسی آنحق برزجر نکته سنک موجودیتله در : یعنی امر ایدن وجدان بزده بر مقارمه چارپارسه ، میلریمزدن ویا قبللیکیمزدن یا خود معتاد مصونیتمزدن بر فداکارلق طلب اولونویورسه وظیفه منظره سی پیدا اولور . ایمدی عقلک ویردیکی حکمک بر امر دکل بر دعوت شککنده ظاهر اولماسی ، بزم حقیقه خیری سومه مری انتاج ایدمک صورتده کندیمزه حاکم اولماز ، مختلف میلانریمیزی انضباط و نظامه صوقامز ، هیچ بریهوده زهدم دوشمه دن جسمانی اشتها لرمزی ساده چه حیاتک آلتلری منزله سنه ایندیره بیلمه مزی شبهه یوق که نفسک کندی طرفندن اخلاقاً تهذیبنده مفکوره یی تشکیل ایدر . بودرجه ده مختاریت autonomie طوعیت Spontanéité مرتبه سنه واریر ؟ عدالت بشریتک کزیده لرینه خاص برغیرزه اولور ، حکیم حکمت رهایت ایدر کن کندی طبیعتنه اطاعت ایدیور کی در ، ولی علی العاده انسانه محرومیت و فداکارلق کوزوکن هر شیده سوینج بولور . ذاتاً وجداناً سالم هر انسانیک یا بیلماماسی ممکن اولدیغنی بیلمه دیکی و قیمت اخلاقیه اعتباریه پک وضعیم و پک بسیط فعللر ، مثلاً بر اصغری ناموسکارلق یوقیدر ؟ بوکی احوالده فعللرک اجرا سنده هیچ بر مجادله وجهه حسی پیدا اولماز . کیت کیده ده آ آلم و ده فاضله طبیعی اولق فضیلتک مکافاتیدر ؟ اوزمان فضیلت « بر اصل روح احتیاجی » مثابه سنده در ، عینی زمانده هر شخصی ترقینک شرطنی تشکیل ایدر . مع مافیه بو حال ، فضیلتک کندی قیمتنی حس ایدوب بو قیمتدن امین اولماسنه ، فضیلتکار اولانک نفسیه و عقل ایله اشلاف حالنده بولندیغنی بیلمه سنه مانع دکلدز ، زیرا بو حالت روحیه ده حسیات درجه سنده محاکمه ده واردر . فرانسر متفکر لرندن « رو Rauh » نک فکر لرینی محق کوسترن بودر . بو متفکر اخلاق نهائی معیارینی ، معنای خاصیه وظیفه دن اوتوده ، ناموسلی و منور آدامک ایسته مکدن امتناع

ایده میه جکینی تقدیر ایدن وجداننده بولمشدی . یالکیز « رو » نک بونظر به سینه عقابت نکته سنی اعادة ادخال ایله ملیدر . منطقی ضرورت و بدهات معیاری ده باشقه دولو دکدره خلوص تام ایله اینانیلمامسی ممکن اولمایان شینه اینامقدر .

ذاتاً ناموسلی آدامک تحدسی ، وقوفلی عالمک قناعی عملی ویا اعتقادی محق کوسترن سبیلرک برخطه ایچنده طویلانارق رؤیتندن باشقه برشی دکدر . شبه یوق ، برمشخص فعل حقنده ویریلن حکمده بررعمده تشکیل ایدن بوسبیلر تمیز افاده ، مواجهه اولونمازلر . فقط غیرک براعتراضی ، برتردد ویا برباطنی وسوسه قارشیشینده یاپیلان شی بوعمدلرک تمیز و تفریق دکدرده ندر ؟ موازنه و تأمل ندر ؟ بروجدان معاینه سی یامق ندر ؟ هرتجربدک شائی واقعاتی بالطالادینی ، اولنک خصوصیت و معضلیتندن برقسمنی قاجیردینی پک اعلا تسلیم ایدرم : فقط بوندن باشقه بیلکی واثبات آلتنه مالک دکاز . علمده تنقیدسز و تحقیقسز یقین اولمادینی ، ترکیبی حاضر لایان ویا قونترول ایدن برتحلیل اولمادن ترکیب بولونمادینی کبی ، عینی صورته ، اخلاقی حیائده مختلف حسی وذهنی سسائقریمز تدقیق ، بزه کندینی عرض ایدن غایله بر تقدیر و مقایسه اولونمادن مشخص قیمت حکمی اولاماز . ومعافیله ، معین بروضعتده ، دائماً یکی ویکانه اولان احوال وشرائطه بوعوموی مبدألری ویا قاعده لری تطبیق ایله دیکم زمان ، فعل برحریت و تشبث فعلی اولارق قالیر ، بنده الک صمیمی والک شخصی اولان شیر اوفعلده کندینی اظهار ، تصدیق و تأیید ایلر .

بوصورتله اخلاقی فعالیتده شخصیتک حصه سی (اجتماعی نفوذلرک عظیم حصه سنی انکار ویا تحدید ایتمدن) تعین ایدر . بزم ویا همجنس لریمیزک افعالنه دأثر حکملریمیزک قسم اعظمک محتواسی بزه خارجدن کلیر ، تربیه ، مثالر ، قانونلر ، عرفلرله احضار اولونمشدر . فقط بزاونلری بروجدانی جهد ایله استعمال و تنقید ایله رز ، بومعاینه انساننده اراده وعقلمیزک تضمن ایله دکلری معیارلر واردر ، بوجهد خاصة اخلاقی بعضی نتیجه لره ایریشیر . بوتون بونلر باطنی ماهیتده درلر ، آنجق کندی اوزرینه رجوعه وکندنده همجنسینی دویمقله برابر کندینی غیردن تفریق مقتدر ، « بن » دیمک امتیازینه مالک اولان مخلوقه کوره واولمخلوق ایچون برمعنایی حائزدرلر . بنسأء علیه ، اخلاقی حکملریمیز فعللریمیزک محتواسنه ، عواقبه ، ویا اولنلرک تحقق ایله میسی ایچون غیرله موجود اولماسی لازم کان مناسباته تعلق ایله مک وبو حکملر غیر شخصی و آفاقی قانونلر حالنده کندینی افادهیه میال بولونمقله برابر عینی زمانده آنانک تدریجی بروحدتنی وتنظیمی انتاج ایدرلر ؟

مىلانلىرىمىزك انضباط آلتنه آلتاسى سايه سنده واقعه ده كى فردىتمىز تصور ايله دىكمىز ، اوصافى اكتساب ايله مكلف اولدىمىز و تىمىسى هر فعاليت فكريه ده مندىج بولنان اخلاقى شخصك هويتنى ياواش ياواش اكتساب ايله بىلىمىز . بوندىن دولانى براخلاق نظريه سى صيراسيله متأخرىنك تصور ابتدكارى كى بروظيفه لىر سىستهمى ويا قدما طرزنده اولارق برمىحت فضائل شككنده كىندى عرض ايله بىلىمىز : يكدىكرىنى مقيم اولان ايكى باقىشدن ده نظر اعتباره آلنان ، اساس اعتباريله عىنى محتوادر ، يوغورولان عىنى ائردىر . ونهايت ، شخصك بوو حدىنى تحقق ايله دىكى نسبتده ، اك بوكسك اخلاقى حيات (جدىآ استفاده بخش برمائلت ايله) ، تكامل خطك دىكر مناسنده كى حيات طوعىتنك حال و طورىنى يكدىن اكتساب ايدر كى كوزوكوپور : كرك اونده ، كرك بونده مىلان وشعور ، اراده وفكر ، بالذات حياتدر كه وجهه سنك وحدتى ، يورويشنده امنيت وسهولتى ، خياله كىز امكانلرله توكنمىز ولودىتى حسنى يكدىن بولمىز چابالار . هر ايكى اوجده ده روح و حرىت واردىر .

IV

اخلاقك بو طرزده برتلقىسى ، قىمت حڪملرىمىز بر آفاقى اساس وىرمك اىچون صرف ايله دىكى جهد اىچنده ، خبلى كىمسىله اميدلىرى بوشى چىقارىچى ماهىته كوزوكور . دىنه بىلىمىز كه بوتلقى خلاصه بو بوك بشرى تمايللرك عالمشول اولدىغى مشاهده و تصدىقه و حىاتىيات ، روحيات و تاريخك آيدىنلغده بونلرى يك دىكرىنه تابع قىلمق اىچون هانىكى نظامك معقول اولدىغى تعين ايله مك امكانى ادعايه وارىيور : فقط بويله جه اخلاقى حياتدن مطلق و متعال وصفيله مكلفيت غايب اولمايورمى ؟

فى الواقع مكلفيت و اخلاقك بالذات حيات و عقلىدن داها صاغلام و باشقا برشى اوزرىنه قورولاييله جكنه اينانمايورز ، ذاتاً دها امين هانىكى اساس تصور اولونابىلىمىز ؟ بر سرى تىمىسى ؟ خارچدن امر و سينا يو كسكل كىندن وحى اولونان بر قانونى ؟ فقط بو صورت حل آنچق ظاهرىدر و مسئلهنى كرىلتمكدن باشقه بر شى يامماز . زىرا ندىن بو تىمىسى ويا وحى اولونمىش بو قانون بزه مطاع اولمىز لايق كوزوكسون ؟ اكر بو ، منشأنده كى سرى بزه القا ايله جكى كور كورىنه تدش دولايىسىله دكلسه ، قىمى ، ذاتى مشروعى نامنه اولمق لازم كلىمىز . يا خود بولياقت مبدعك كالته مبتى ايسه ، بالذات بوكالى بعضى علامتله ويا دليللره استناد ايتدىرمك لازم كلىمىز . هر حالده ، نظر حقه ده ، كرك بوتون اخلاق

بنامانك ، كرك بوتون نظری بیلگی بنامانك تلمننده بر حر حقیقت حکمنك موجودیتی مقتضیدر . اكر خير اللهبن کلدیکی ایچون خیر ایسه ، اللهبن کلدیکی حقیقی ، الله اطاعت لازم کلدیکی حقیقی اولمالیدر . ایلک قرار دائماً عقلدن نشأت ایدر .

ایمدی عقلی قوللانیکن صوگ معیاریمز علم واراده لر ساحه سننده ، فمالیت ساحه سننده عقلک اینانمامسی تمتع اولان ، ایستنه نیلمه سی بر وظیفه اولدیغنه اینانمامسی ممکن اولمایان حکمرانک موجودیتیدر . موسیو لالاندک بک اعلا اثبات ایلدیکی وجهله هر تعلیل ایچون بر ایلک متعارفه ویا مصادره لازمدر ، هر دلیلک اساس سننده اعتراض کوتورمه یین واقعه لر بولونمالیدر . بونلری هم میلانک هم فکرک موجودیتنده ویکدیگری متقابلاً تضمن ایتهلرنده آریورز . بن ، جانلی و متفکر بر مخلوق اولق حسیله حیات و فکرک بر قیمتی اولدیغی و بوتون قیمتلرک منبئی بولندیغنی تقدیردن امتناع ایدهم .

فقط ، دینه جک ، اكر یاشامق ایستهمه یورسهم ؟ نه دن میلان بر بسیط واقعه دن باشقه وفضله برشی اولسون ؟ هم حیات ، هم فکره : « خیر ! » دیمک ممکن دکلیدر ؟ اتخار ممکندر ، شبه ممکندر . واقعه دن واجبه ، « یاشایورم ، دوشونویورم » دن « یاشامقله ، دوشونمکله مکلفم » قضیه سنه ناصل کچملی ؟ اخلاقی امر ترکیبی بر حکمدر ، یعنی منطقاً غیر قابل اثباتدر .

شبهه یوق واقعه دن واجب استنتاج اولوناماز ، اكر واقع اونی بکا ویرن تفکر فعلندن تجرید ایدیلش اولارق ، تماماً معطاً بر مشاهده و تصدیق معنایه آکلاشیایورسه ! فقط ، بالعکس بو تصدیق حکمنی اوکاستنادکاه اولان عقلی ، جانلی فعالیتلری ایچنده اله آلیرسهم ، بونلرده بیلله مکلفیت مندرج بولونمقدردر . زیرا نظر حقه کنندینی حقیقت قدر آمرانه بر مجبوریته قبول ایتدیرن هیچ برشی یوقدر . حقیقتدن فضله هیچ برشی رضا و موافقتمزى بلا قید و شرط طلب ایلهمز ؟ نظر حقه ایکی ایلله ایکی درت ایدر ، حق بش ایتدکاری تخیل آرزوسنی دویسمه بیلله ! حقیقی حقیقت اولق اعتباریله تصور ایتک اونک سلطه و ولایتی طانیق ، بو سلطه اوکنده اکیلمکله کنندینی مکلف حس ایتدکدر . دیمک که مادام که بر حقیقت و بر آفاقیکه مالک اولان قیمت حکملری واردر ، او حالده بر عملی مکلفیت و بر اخلاق ده واردر .

و واقعه اتخارک ممکن اولدینی و بنم حیاتی انکار ایتمکه مقتدر بولونمادیغ دوعرودر . اكر اتخار انکار ایدر کوزو کدیکی یاشامق اراده سنک بردولاماجندن ، افراطه واران

برسککندن باشقه برشی ایسه ، اوهر شیدن اول وجداندن ، تفکردن فراختدر . بدینلک ایله ریدیلکک (حسبانیه نك) یکدیگرینه الک صبق امتزاجلرله باغلی اولدقلری پشه دوغرودر؛ فکری انکار ایتک برضربهده هرشی انکار ایتک ، هرشی عینی عدم ایچنه یووارلامقدرد؛ فقط هیچ اولمازسه بورایه قدر کیتمک لازمدرد . یالکیز ، فکر ، کندینی و برابرنده وضع ایلهدیکی بوتون قیمتلی محو اولمش اولارق تصورایده بیلیر، کندینی صورت مطلقده انکار ایده بیلیرمی ؟ شبهه سز اخلاق بونهای مسئلهیه معلق بولونویور ، فقط علمده اوکا معلقدر و بو مسئله مابعدالطبیعی ماهیتمه در . کائتاده فکرك موقعی و بوتون شأیت ایله مناسباتی آراشدیرمق مه تافیزیقه عائددر . او حالده هیچ اولمازسه شونتیجه یی چیقاراییلیرز : اگر بر عقلی اخلاق ممکن ایسه اونک قیمتی عقلک قیمتی قدردر : بزده بوندن فضله سنی ایسته مه یورز .

*
**

مبسوطات آنفه مزودن برنتیجه دها چیقور : اخلاق فعالیت ، بردیگر جهتدن دها دینه و مه تافیزیقه تماس ایدر . بزده کوره اخلاق ادیان موضوعه دن برینه تابع و یا تمل قورمق ایچون اولره محتاج دکدر : اساساً قاتولیک السهیائی بیله محض عقلی بر اخلاق امکانی تصدیق ایلر . فقط ، بزده کوره اخلاق کوکلی ساده و محض حیاتده ، ساده و محض شعورده اولقله و بویله جه اخلاق ، الک طبیعی و الک مثبت تملره مالک بولونقله برابر ، هیچ اولمازسه دینی الهامک منبعندن چیقور کی کوزو کویور .

زیرا فرد ، اخلاق ایچنده و اخلاقلیق سایه سنده ، براوزون بشری سعی ، و حق انسانلردن اول حیات و شعورک اوزون و عمومی جهدی تمادی ایتدیردیکی حس ایدر ، فرد ، عقلی دولاییمه ، شعورک و حیاتک علاقه لرینه خادم اولدقلری نسبتده موجودات و افعالی تقدیر ایله مکله کندینی مکلف حس ایدر ؛ فرد کندینی حیات آقینتیسنه براقوب و یا برغسونک حمله سیله سور و کتندیروب کیتمهک میمال دکدر : دها آز افعالی *passif* تشبیهلری قوللانمق ایسته یورز . فرد جریان تاریخده یاراتجی فعالیتک متفکر و مختار موجودات حالنده کندینی تحقق ایتدیرمسنه خدمت ایدن قدرت چار پنتیلرینه ، یاراتجی ترکیب و تمرکز جهدلرینه اشتراک ایله مکله متمایلدر . ایمدی بزده سوزولوب کچن و فردی اولماقله برابر هر شخصیتک مولدی اولان شعور و ابداع قوتک حس اولونماسی ، الوهیتک

حس اولونماسیدر دینه بیلیر : اولیل بر الوهیت که بزدرن مقدمدر ، نامتاهی جانلی ایداعات ایله بزدرن صسوکراده بانیدر ، بزه نظراً متعالدر و بوتون بو نامنساهیدکیله بزری آشار ؛ مع مافیله بزدهدر و بر درجه یه قدر بزدر . زیرا اخلاقی اراده ، ابدیاً یکی اولان بو فعالیتیه کیت کیده فضله توافق و تمثل ایله مک اشتیاقی اولدینی نسبتده ، الوهیتک بشریت ایچنده ؛ ابدیاً فعال عقلک فردلرک امنیتسزلیکله آتدقلری آدیملرده تماماً مندرج بولونماسنه متوجهدر . وینه بومعناده برنوع سربیلکی ، مراقبه واستغراقدن عبارت دکل بلیک (اگر ممکن ایسه) فعال بر سربیلکی ، بر تصوفی ممکن قیلار .

یالکیز ، موسیو به رغسونک مثلی بولونمایان بر اوریشمالیله توضیح وتنور ایله دیکی وجهله ، اخلاقی و حیاتی فعالیتیه (بوغایت کنیش ومذاهب خارچنده قالان برمعناده) دینی دیمک ممکن ایسهده ، بو فعالیت تماماً حاضر ، اولدن موجود وتقلیدی مطلوب برپلانی ، خلاصه عوام خلقلک تصور ایله دیکی حکمت وتدبیر تصوری احتوا ایدمز ، رد ایله . تعاقب ادوارده حیالک انکشافنک بزه تلقین ایدرکی کوزو کدیکی غایت ، اعتراف ایتیلیدر که عنعنوی فلسفه نک آتروپومورفینک غایتنه پک بکزمز . بو غایت برتک پلانک منظمأ واولدن تعیین ایدیش اولدینی شکلده محقق دکل ، بلیک برنوع جوشغونلق ، فیض وولودیتدر ، استقامتی اولان برقونک دائماً تازه اولارقی فیشقیرماسیدر . بوقوت تصادف ایله دیکی مانعله ویا سهولتله کوره تغیر ایدر ، بو کولور ، معضلیت کسب ایدر ، انطباق ایدر ، آرار ، تجربه ایدر ، غاوغا ایدر ، ایجاد واختراع ایدن برغایتدر . بوندن دولای بر ضرورته تابع دکلدر ، چونکه حقیقه مبدعدر ، ایسته نیرسه بر صنعتکارک فعالیتنه محائلدر دینه بیلیر ، یاخود کندینی درینلشدیره وفضله وضوح ، منطق ، آکلاشیلما امکانی اکتساب ایله دیکه کندینی افشا ایدن بر فکره بکزر . اخلاقی تکاملده بوقیلدن بذاته قیمتی حائز ، بذاته خیر اولان ، یعنی عینی مرکز متوجه و دواملی اراده لرک هدفی اولایله جک خصوصاتک نفسمزده وخارجده تحققدن عبارت کی کوزو کویور ؛ اخلاقی تکامل فردلری تدریجاً بر عقل وعدالت امرینک تحققة اشتراک ایتدیور ؛ فراری انطباعلریله مستقر فکر عالمی ، کچیجی هوسلری ویا عنسی ترجیحلریله آفاقی نظام وآهنک قیمتلری ابداعه فردلری یاواش یاواش ایصال ایدیور . احتمال ، اضافی ایچنده کندنی کندینی نقض وتکذیبدن قورتولان یگانه غایت شکلی ده بودر . زیرا هیچ اولمازسه خطوط اساسیه سی اعتباریله تماماً حاضر لانش وتنظیم ایدیلک ایچون هیچ بر ایجاده محل

براقايان برپلان، استهداف ايله دىكى اثرله بروعىنى شى اولوردى و، اوئى نوعماسكندندن اول يامش اولاجقندن، اونك لزومسز وفائدهسز تلىق ايدىلاسنه سبب اولوردى. ايچنده ياشسادىغمز وزحمت چكدىكمز بوعالم، اونقديده، بىزى امتحانه چكمك ايچون خلق اولونمش (وكيريسنده بر دفعهده وپشيندن معطلا ويكانه حقيقى ثابت كمال عالمى كىزلهين) بر آلداتجى ظواهر عالمى كى كوزوكوردى. اخلاق هرشيدن اول جدى، فعلمزك مؤثرىتى وايچنده فعال اولدىغمز بوعالمك حقيقى استلزام ايدره. اخلاق، كنى اعتباريله جهدى وخيرلى ارادهي حازر قيمت عد ايله دىكى جهنله هنوز تحقق ايمه مش بر كمال وبر ترقى ايچون بونلردن استغنا كوستريله بيله چكمنه ايناناماز، كالى آنجق مفكوروى تسكلى قانونى اولارق آكلابايليرز. اكر بر اخلاقى فعاليتك دين ايله علاقه وامتزاجى وارايسه شبهه يوقدركه بوآنجق immanence الوهيق متعال تصور ايمهين، بلا انقطاع ابداعى، بر كله ايله حريتى قبول ايدن ديندر. ديكر هرهانكى بر مذهب، مطلق خير وتماملاش نظام فكلرلىنى قبول ايدرك كائناتى وحياتى لزومسز قىليور، وميليارلرجه ذى حياتك زحمتلريله، كوز ياشلريله، قانلريله اضطراب ايچنده تحقق ايتديرمكه جهدى ايله دكلرلى، صانكه بر اكلنججه وانصافسز بر استهزا قىيلندن اولارق بشيدن موجود قىلارق بوتون موجود اولان ويا موجود كوزوكن شيلرك كيريسنده بر معظم وغير قابل حل نهيه يارار؟ - سؤالى چيقاريور. بوايسه اخلاقك ايجاب نهايسى اولارق غايت مفهومى ايلرى سوردىكمز آنده اومفهومى يىقمق ديمكدر.

د. د. يارورى

(فرانسزجه دن مترجمى : محمد عزت)

